

DEMNITATE

Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE

Rezultatele pe scurt

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Prezentul raport se referă la chestiuni legate, îndeosebi, de dreptul la demnitate umană (articolul 1), dreptul la integritate a persoanei (articolul 3), principiul nediscriminării, inclusiv cea pe criterii pe sex (articolul 21), dreptul la egalitatea între femei și bărbați (articolul 23), dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil (articolul 47) din cuprinsul titlurilor I – „Demnitatea”, III – „Egalitatea” și VI – „Justiția” din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

**Europe Direct este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți răspunsuri
la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea Europeană.**

Un număr unic gratuit (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Fotografii (copertă și interior): © Shutterstock și iStock

Numerose alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

FRA – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene
Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Vienna – Austria
Tel: +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699
Email: info@fra.europa.eu – fra.europa.eu

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014

ISBN 978-92-9239-392-2
doi:10.2811/61819

© Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2014
Reproducerea textului este autorizată, cu condiția menționării sursei.

Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE

Rezultatele pe scurt

Cuvânt-înainte

Prezentul raport are la bază interviuri realizate cu 42 000 de femei din cele 28 de state membre ale Uniunii Europene (UE). Raportul arată că violența împotriva femeilor, în special violența bazată pe gen, care afectează în mod disproporționat femeile, constituie o amplă încălcare a drepturilor omului, pe care UE nu își poate permite să o treacă cu vederea.

În cadrul anchetei, femeile au fost întrebate despre experiențele de violență fizică, sexuală și psihologică pe care le-au trăit, inclusiv incidente de violență în cuplu („violență domestică”), despre urmărirea în scopul hărțuirii și hărțuirea sexuală, precum și despre rolul jucat de noile tehnologii în experiențele de abuz pe care le-au trăit femeile. De asemenea, s-au pus întrebări despre experiențele de violență trăite în copilărie. În urma anchetei reiese o imagine de abuz extins care afectează viețile multor femei, dar care este, în mod sistematic, insuficient raportat autorităților. De exemplu, una din 10 femei a suferit o formă de violență sexuală începând cu vârsta de 15 ani, iar una din 20 a fost violată. Mai mult de una din cinci femei a fost supusă violenței fizice și/sau sexuale de către partenerul de viață actual sau anterior și mai mult de una din 10 femei declară că a fost supusă unei forme de violență sexuală de către un adult, înainte de a împlini 15 ani. Cu toate acestea, trebuie menționat că numai 14 % dintre femei au raportat poliției cel mai grav incident de violență în cuplu și numai 13 % au raportat poliției cel mai grav incident de violență provocat de altcineva decât partenerul de viață.

Pe parcursul mai multor ani, au existat apeluri repetate, din partea unor actori diferiți, solicitând date cuprinzătoare privind violența împotriva femeilor – inclusiv din partea diverselor președinții ale Consiliului UE, a organismelor de monitorizare, ca de pildă Comisia Națiunilor Unite (ONU) pentru eliminarea discriminării femeilor, și a Consiliului Europei. Publicarea acestor rezultate arată în mod clar că este timpul ca violența împotriva femeilor să fie abordată pe baza dovezilor furnizate de această anchetă realizată în 28 de țări. Viitoarele strategii ale UE privind egalitatea între femei și bărbați ar putea să se bazeze pe constatările acestei anchete pentru a aborda domenii-cheie de preocupare legate de violența suferită de femei. Rezultatele anchetei oferă statelor membre ale UE un sprijin amplu pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), iar UE este astfel încurajată să exploreze posibilitatea de a adera la convenție. Constatările accentuează și mai mult necesitatea de a asigura punerea în aplicare a măsurilor UE existente pentru victimele infracțiunilor, mai ales prin intermediul Directivei UE privind victimele. Ele servesc totodată pentru a sublinia importanța legislației și politicilor direcționate ale UE care vizează fenomenul violenței împotriva femeilor, ca de exemplu ordinul european de protecție și Regulamentul privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă, care trebuie aplicate în practică pentru a fi eficace.

Pe lângă răspunsurile la nivelul instituțiilor UE și al statelor membre la violența împotriva femeilor, acțiunea de combatere a violenței împotriva femeilor trebuie să vină din diferite direcții, inclusiv de la angajatori, cadre medicale și furnizori de servicii de internet – ca să numim doar câteva. Acest lucru este deosebit de important, deoarece multe femei nu raportează autorităților experiențele de abuz pe care le trăiesc, astfel încât, în marea lor majoritate, cazurile de violență împotriva femeilor continuă să fie ascunse și, prin urmare, făptașii nu sunt trași la răspundere. De aceea este necesar să se exploreze în continuare diverse căi de a scoate la lumină și de a combate violența împotriva femeilor. Prin publicarea acestei anchete și prin măsurile de urmărire care trebuie adoptate de politicieni și de factorii de decizie, femeile care au fost victime ale violenței și au păstrat tăcerea pot fi încurajate să vorbească deschis. Acest lucru este crucial în acele țări (și în anumite grupuri) în care încă nu se obișnuiește pe scară largă să se vorbească deschis despre experiențele de violență trăite personal, unde aducerea acestor incidente în atenția autorităților este redusă și unde violența împotriva femeilor nu este abordată ca o chestiune politică importantă.

În esență, raportul prezintă primele rezultate ale celei mai cuprinzătoare anchete de până acum la nivelul UE (și la nivel mondial) privind diversele experiențe ale femeilor legate de violență. Se speră ca aspectele constatate de raport – analizate alături de datele furnizate de instrumentul de explorare a datelor online – să fie preluate de acele femei și de acei bărbați care pot susține și iniția schimbarea pentru a combate violența împotriva femeilor.

Nu în ultimul rând, obținerea rezultatelor prezentate în acest raport a fost posibilă numai prin participarea la anchetă a femeilor care ne-au acordat timpul lor pentru a vorbi despre experiențe foarte personale și foarte dificile. Pentru multe dintre ele a fost prima dată când au vorbit cuiva despre abuzul suferit. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) dorește să le mulțumească pentru aceasta.

Morten Kjaerum
Director

Coduri de țară

Cod de țară	Țara
AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Cipru
CZ	Republica Cehă
DE	Germania
DK	Danemarca
EE	Estonia
EL	Grecia
ES	Spania
FI	Finlanda
FR	Franța
HR	Croația
HU	Ungaria
IE	Irlanda
IT	Italia
LT	Lituania
LU	Luxemburg
LV	Letonia
MT	Malta
NL	Țările de Jos
PL	Polonia
PT	Portugalia
RO	România
SE	Suedia
SI	Slovenia
SK	Slovacia
UK	Regatul Unit

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE	3
DE CE ESTE NECESARĂ ACEASTĂ ANCHETĂ?	7
1 AVIZELE FORMULATE DE FRA ÎN BAZA PRINCIPALELOR CONSTATĂRI	9
1.1. Amploarea generală și natura violenței împotriva femeilor, inclusiv violența în cuplu	9
1.2. Consecințele violenței fizice și sexuale împotriva femeilor, inclusiv ale violenței în cuplu	11
1.3. Violența psihologică împotriva femeilor exercitată de partener	12
1.4. Experiențele de urmărire în scopul hărțuirii	12
1.5. Experiențele de hărțuire sexuală	13
1.6. Experiențele de violență suferite în copilărie	13
1.7. Teama de a cădea victimă și impactul acesteia	14
1.8. Atitudinile față de violența împotriva femeilor și conștientizarea acesteia	14
2 CE ARATĂ REZULTATELE?	17
2.1. Violența fizică și sexuală	17
2.2. Consecințele violenței	23
2.3. Violența psihologică în cuplu	25
2.4. Urmărirea în scopul hărțuirii	28
2.5. Hărțuirea sexuală	30
2.6. Violența suferită în copilărie	32
2.7. Teama de a cădea victimă unor acte de violență și efectul acesteia	36
2.8. Atitudini și sensibilizare	36
CĂI DE URMAT	41
ANCHETA PE SCURT	43

De ce este necesară această anchetă?

Ancheta evidențiază faptul că violența împotriva femeilor este o încălcare a drepturilor fundamentale în UE

Violența împotriva femeilor, care cuprinde infracțiuni cu impact disproporționat asupra femeilor, precum agresiunea sexuală, violul și „violența domestică”, constituie o încălcare a drepturilor fundamentale ale femeilor privind demnitatea, egalitatea și accesul la justiție. Impactul său este resimțit nu numai de acele femei care sunt ele însele victime ale violenței, ci și de familii, prieteni și societate în ansamblu. Toate acestea impun o analiză critică a modului în care societatea și statul reacționează la un asemenea abuz.

Societatea civilă și organizațiile interguvernamentale, inclusiv Comisia Națiunilor Unite (ONU) pentru eliminarea discriminării femeilor și Consiliul Europei, au încercat în ultimele decenii să scoată în evidență amploarea și natura violenței împotriva femeilor. Acest proces a fost susținut de inițiative la nivelul fiecărui stat membru al UE. Publicarea datelor anchetei Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) demonstrează că violența împotriva femeilor reprezintă o încălcare amplă și cu aspecte multiple a drepturilor fundamentale, care afectează viețile multor femei din UE.

Ancheta răspunde nevoii de date

Dat fiind impactul semnificativ al violenței împotriva femeilor, factorii de decizie și practicienii din multe state membre ale UE sunt încă obligați să se lupte cu lipsa datelor cuprinzătoare privind amploarea și natura acestei probleme. Întrucât majoritatea femeilor nu raportează actele de violență și nu se simt încurajate să facă acest lucru de niște sisteme pe care adesea le consideră indiferente, datele oficiale ale sistemului judiciar penal nu pot înregistra decât puținele cazuri care sunt raportate. Drept urmare, reacțiile practice și la nivel de politici care urmăresc combaterea violenței împotriva femeilor nu sunt întotdeauna susținute de dovezi solide. Deși unele state membre ale UE și instituții de cercetare au desfășurat anchete și alte cercetări privind violența împotriva femeilor, în acest domeniu persistă o lipsă de date cuprinzătoare și comparabile la nivelul întregii UE, spre deosebire de alte domenii, ca de exemplu ocuparea forței de muncă, în care o serie de state membre colectează date în funcție de gen.

Ancheta FRA desfășurată la nivelul întregii UE răspunde unei solicitări de date privind violența împotriva femeilor venită din partea Parlamentului European și reiterată de Consiliul UE în Concluziile sale privind eradicarea violenței împotriva femeilor în UE. FRA a realizat 42 000 de interviuri directe pe un eșantion aleator de femei din cele 28 de state membre ale UE. Rezultatele acestor interviuri pot veni în completarea datelor existente și a lacunelor în cunoașterea acestui fenomen la nivelul UE și la nivel de stat membru.

Ancheta furnizează date în scopul informării și susținerii legislației și politicii în domeniu

Măsurile la nivel european care pot servi la combaterea violenței împotriva femeilor includ Directiva UE privind victimele (2012/29/UE) și Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul). Directiva UE privind victimele, adoptată în 2012, stabilește standarde minime privind drepturile, protecția și sprijinirea victimelor criminalității în UE și face referire specifică la victimele violenței bazate pe gen, la victimele violenței sexuale și la victimele violenței în cadrul relațiilor apropiate. Convenția de la Istanbul, care a fost adoptată în 2011, este primul instrument regional cu forță juridică obligatorie care abordează în mod cuprinzător diferite forme de violență împotriva femeilor, ca de pildă violența psihologică, urmărirea în scopul hărțuirii, violența fizică, violența sexuală și hărțuirea sexuală. Convenția urmează să intre în vigoare după ratificarea ei de către zece state.

Pe lângă aceste evoluții legislative încurajatoare, dovezi furnizate de ancheta FRA la nivelul UE privind violența împotriva femeilor arată că majoritatea femeilor care sunt victime ale violenței nu raportează experiențele trăite nici poliției, nici vreunei organizații de sprijinire a victimelor. Această problemă se pune în special în acele state membre ale UE în care discutarea și dezvăluirea experiențelor personale în materie de violență nu constituie încă o regulă. În consecință, majoritatea femeilor care sunt victime ale violenței nu intră în contact cu sistemul judiciar și cu alte servicii, situație agravată în acele state membre în care violența împotriva femeilor nu constituie încă un domeniu prioritar de intervenție politică. Prin urmare, este clar că nevoile și drepturile femeilor nu sunt în prezent respectate în practică la nivelul UE.

Așadar, este nevoie să reanalizăm cum se compară legea din teorie cu legea din practică, pentru a încuraja raportarea, a îmbunătăți reacțiile față de femei ca victime și a asigura suficiente resurse pentru a sprijini victimele în mod precis direcționat. Dovezile rezultate în urma anchetei arată că există anumite tipare în ceea ce privește raportarea abuzurilor și motivele pentru care femeile nu le raportează; acestea pot fi examinate în funcție de situația din fiecare stat membru în parte.

Avizele FRA – căi de urmat

Pe baza concluziilor detaliate ale anchetei, FRA a formulat o serie de avize ce propun diferite căi prin care să se poată recunoaște și combate violența împotriva femeilor. Se înscriu aici acțiuni ce ies din limitele înguste ale dreptului penal, începând cu sectorul ocupării forței de muncă și cel al sănătății, până la utilizarea mijloacelor noilor tehnologii și cuprinzând inițiative de sensibilizare

bine direcționate, care pot încuraja raportarea actelor de violență.

Aceste avize au la bază apeluri anterioare ale unor organisme precum ONU și Consiliul Europei privind adoptarea de măsuri pentru combaterea violenței împotriva femeilor. În mod excepțional, avizele și propunerile FRA privind posibile căi de urmat își au izvorul în dovezile colectate pe baza unor interviuri față în față cu 42 000 de femei din toate cele 28 de state membre ale UE.

În concluzie, organizațiile interguvernamentale și societatea civilă solicită de ani buni date solide și cuprinzătoare privind violența împotriva femeilor, pentru a formula politici și căi de acțiune care să combată această încălcare a drepturilor fundamentale. Prin publicarea rezultatelor anchetei FRA privind violența împotriva femeilor, aceste date sunt disponibile în prezent pentru a fi utilizate cu privire la cele 28 de state membre ale UE.

1

Avizele formulate de FRA în baza principalelor constatări

Constatările anchetei arată că violența împotriva femeilor constituie o încălcare de dimensiuni importante a drepturilor omului, dar și că aceasta este în mare măsură insuficient raportată în UE. Ca răspuns, FRA a formulat avizele de mai jos. Acestea urmăresc să sprijine UE și factorii de decizie de la nivel național în vederea introducerii și punerii în aplicare a unor măsuri cuprinzătoare care să prevină și să combată violența bazată pe gen împotriva femeilor, mai ales în statele membre în care aceste abuzuri sunt insuficient discutate și abordate.

Prezentăm în continuare un rezumat al aprecierilor, care sunt detaliate suplimentar la sfârșitul fiecărui capitol din raportul de prezentare a principalelor rezultate ale anchetei.

1.1. Amplasarea generală și natura violenței împotriva femeilor, inclusiv violența în cuplu

Reacția față de amplasarea și natura specifică a violenței fizice și sexuale împotriva femeilor

- Concret, violența sexuală este o infracțiune larg răspândită, care necesită măsuri concertate în vederea schimbării atitudinilor față de violența sexuală împotriva femeilor. Una din 10 femei a suferit o formă de violență sexuală după vârsta de 15 ani, iar una din 20 de femei a fost violată după vârsta de 15 ani.
- Dintre femeile intervievate în cadrul anchetei care declară că au fost victimele violenței sexuale exercitate de altcineva decât partenerul de viață (după vârsta de 15 ani), aproape o zecime declară că în cel mai grav incident de acest gen au fost implicați mai mulți agresori. Este nevoie de consolidarea sprijinului de specialitate pentru victimele violenței sexuale, care poate include incidente cu mai mulți agresori.
- Rezultatele anchetei arată că cele mai vulnerabile la a deveni victime, ca grup, sunt femeile tinere. Prin urmare, femeile tinere au nevoie de acțiuni bine direcționate de prevenire și sensibilizare cu privire la violența împotriva femeilor.
- Violența împotriva femeilor poate fi abordată ca problemă publică de interes general. Campaniile referitoare la violența împotriva femeilor și reacțiile la acest fenomen trebuie orientate atât către bărbați, cât și către femei. Bărbații trebuie implicați în mod pozitiv în inițiative care să scoată în evidență în mod critic felul în care unii dintre ei fac uz de violență împotriva femeilor.
- Atât Convenția de la Istanbul a Consiliului Europei, cât și Directiva UE privind victimele stabilesc norme noi în materie de reacție față de victimele violenței bazate pe gen. Statele membre ale UE pot fi încurajate să ratifice convenția. Statele membre ale UE trebuie cel puțin să își revizuiască legislația pentru a se asigura că aceasta corespunde convenției și directivei.

Reacția față de amploarea și natura specifică a violenței împotriva femeilor în cadrul cuplului

- Amploarea violenței în cadrul cuplului necesită o atenție reînnoită din partea politicilor la nivelul UE și al statelor membre. Dintre femeile care au sau au avut o relație cu un bărbat, 22 % au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale. Pentru a combate în mod eficient abuzurile din cadrul relațiilor de cuplu, statul trebuie să reacționeze la violența în cuplu tratând-o ca pe o chestiune de ordin public, mai degrabă decât ca pe una de ordin privat.
- Dintre femeile intervievate care declară că au fost violate de partenerul lor actual, aproximativ o treime (31 %) declară că au suferit șase sau mai multe incidente de viol din partea acestuia. Violul marital este o realitate pentru numeroase femei, iar multe dintre ele au trăit asemenea incidente în repetate rânduri. Acest fenomen impune ca legislația tuturor statelor membre ale UE să trateze femeile căsătorite ce sunt victime ale violului la fel ca pe cele necăsătorite.
- Dovezile arată că un număr semnificativ de femei continuă să fie vulnerabile la abuz și după încheierea relațiilor violente. Este necesar să li se ofere protecție. Ordinul european de protecție și Regulamentul privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă trebuie revizuite în timp util în ceea ce privește impactul lor asupra siguranței femeilor.
- Rezultatele anchetei FRA arată că există o legătură între consumul masiv de alcool al partenerului de viață al femeii și amplificarea violenței. Consumul masiv de alcool trebuie scos în evidență și tratat ca un factor ce contribuie la comportamentul violent al bărbaților față de femei în relațiile intime. Măsurile naționale de prevenire a violenței trebuie să aibă în vedere o soluție pentru consumul excesiv de alcool. Industria producătoare de băuturi alcoolice ar putea sprijini asemenea măsuri atunci când promovează consumul responsabil de alcool. În același timp, s-ar putea avea în vedere colectarea sistematică de date de către poliție privind abuzul de alcool în raport cu incidentele de violență domestică.
- Trebuie analizate caracteristicile și comportamentul agresorilor pentru a determina posibii factori de risc

ce contribuie la violența în relațiile cu partenerul de viață. De exemplu, ancheta relevă impactul comportamentului dominator al anumitor bărbați într-o relație, de pildă impunerea de restricții asupra folosirii banilor de către femeie sau asupra contactului ei cu prietenii și familia. Punând întrebări privind trăsăturile caracteristice și comportamentul agresorilor, practicienii pot detecta acei factori care pot constitui un semnal de avertisment privind violența.

- Multe femei care sunt victime ale violenței în cuplu trăiesc incidente repetate de violență într-o astfel de relație. Statele membre ale UE ar trebui încurajate să își revizuiască legislația din perspectiva capacității acestora de a recunoaște și de a combate în mod eficace impactul victimizării repetate asupra vieții multor femei, aceasta fiind o caracteristică a violenței în cuplu.

Asigurarea faptului că politicile în domeniu se întemeiază pe dovezi

- În vederea elaborării și monitorizării politicilor de combatere a violenței împotriva femeilor sunt esențiale date cuprinzătoare privind violențele suferite de femei.
- Campaniile de sensibilizare privind violența împotriva femeilor trebuie să se bazeze pe date precise, astfel încât mesajele acestora să fie îndreptate către publicul potrivit. În același timp, aceste campanii pot încuraja discuțiile deschise despre violența împotriva femeilor. În cele din urmă, astfel de discuții pot crește gradul de raportare a incidentelor către autorități și pot consolida serviciile de sprijinire a victimelor.
- Există o nevoie clară de a îmbunătăți și de a armoniza colectarea de date privind violența împotriva femeilor, atât în interiorul statelor membre ale UE, cât și între acestea, pentru a utiliza datele într-un mod mai eficient, în vederea combaterii acestui abuz răspândit pe întreg teritoriul UE. În limitele domeniului de competență al UE, trebuie depuse eforturi pentru a colecta date în domenii-cheie în care femeile sunt supuse violenței; de exemplu, Eurostat ar putea prelua conducerea în acest sens, folosind bunele practici existente în statele membre pentru colectarea de date privind violența împotriva femeilor.

1.2. Consecințele violenței fizice și sexuale împotriva femeilor, inclusiv ale violenței în cuplu

Soluții privind gradul insuficient de raportare către poliție și alte servicii

- Ratele de raportare către poliție și alte servicii a incidentelor de violență împotriva femeilor sunt reduse și trebuie să crească. Între una și trei victime ale violenței partenerului și una din patru victime ale violenței exercitate de altcineva decât partenerul raportează poliției sau altui serviciu cel mai recent incident grav de acest gen. Ratele mai mari de raportare în cazul violenței partenerului reflectă faptul că femeile suportă adesea mai multe incidente de abuz din partea partenerului înainte de a se hotărî să le raporteze, în timp ce violența din partea altcuiva decât partenerul este mai probabil să fie doar un incident singular.
- Trebuie abordată în special nemulțumirea victimei față de poliție, aplicând și monitorizând în practică prevederile referitoare la victime din cadrul Convenției de la Istanbul și cele din Directiva UE privind victimele. Trebuie revizuite diferitele modele de intervenție ale poliției în protejarea victimelor, pentru a constata în ce măsură acestea protejează victimele și răspund în practică nevoilor lor.

Rolul asistenței medicale

- Cadrele medicale pot juca un rol mai important în identificarea și prevenirea cazurilor de violență împotriva femeilor. De exemplu, ancheta indică faptul că femeile însărcinate sunt vulnerabile la violență; dintre femeile care au suferit violențe provocate de un partener anterior și care au fost însărcinate în timpul acelei relații, 42 % au suferit violențe din partea aceluiași partener în timp ce erau însărcinate.
- Trebuie clarificate regulile de confidențialitate, astfel încât cadrele medicale să poată aborda și semnala abuzul. În sprijinul acestei afirmații, ancheta arată că 87 % dintre femei ar considera acceptabil ca medicii să pună în mod sistematic întrebări despre violență în cazul în care pacienta prezintă anumite leziuni sau caracteristici. În același timp, atunci când se elaborează întrebări sistematice care să fie puse de cadrele

medicale cu privire la semnele de violență, trebuie să se asigure și introducerea unor elemente de verificare corespunzătoare, pentru a identifica orice abuz potențial săvârșit chiar de către cadrele medicale.

Rolul serviciilor specializate de sprijinire a victimelor

- În comparație cu numărul de femei care au contactat serviciile de asistență medicală ca urmare a violenței, puține femei au contactat organizațiile de sprijinire a victimelor sau adăposturile pentru femei ca urmare a celui mai grav incident de violență fizică și/sau sexuală suferit. De exemplu, în timp ce o treime dintre femei au luat legătura cu un medic, un centru de asistență medicală sau un spital în cazul celui mai grav incident de violență sexuală provocat de un partener, doar 6 % au contactat un adăpost pentru femei și doar 4 % au luat legătura cu o organizație de sprijinire a victimelor. Această constatare sugerează că, atunci când femeile semnalează cazurile de violență, intră în joc o serie de factori: cunoașterea faptului că aceste servicii există, ceea ce poate depinde de locul din țară în care trăiește o femeie și de disponibilitatea acestor servicii în zona ei; resursele de care dispun aceste organizații, ceea ce afectează capacitatea lor de a presta un serviciu; și nevoile imediate ale femeilor, care se pot concentra pe asistența medicală. În conformitate cu Directiva UE privind victimele și cu Convenția de la Istanbul, există o nevoie presantă pe întreg teritoriul UE de a spori resursele serviciilor specializate de sprijinire a victimelor care pot răspunde nevoilor femeilor care sunt victime ale violenței.
- Aproape un sfert dintre victimele agresiunii sexuale din partea unui partener sau a altcuiva decât un partener nu au contactat poliția sau altă organizație după cel mai grav asemenea incident, din cauza sentimentelor de rușine și jenă. Trebuie contracarate cu fermitate reacțiile la victimizarea femeilor care consolidează cultura negativă de „învinovățire a victimei”. Din acest motiv, serviciile specializate de sprijinire a victimelor trebuie să răspundă nevoilor victimelor care suferă sentimente negative ca urmare a victimizării, sentimente ce pot include autoînvinuirea și rușinea.
- Este esențial să existe date pentru a afla dacă nevoile victimelor sunt satisfăcute în practică de către diferitele servicii și pentru a stabili unde anume ar fi cel mai eficient să se cheltuiască resurse pentru a ajuta victimele.

Reacții concertate la violența împotriva femeilor

- Eficacitatea legislației actuale, a inițiativelor în domeniul politicii de profil și a intervențiilor practicienilor poate fi judecată prin urmărirea dovezilor de pe teren privind disponibilitatea femeilor de a raporta abuzurile, precum și gradul lor de satisfacție față de serviciul pe care îl primesc. Întrucât în multe state membre ale UE raportarea este insuficientă, sunt necesare reacții din partea mai multor actori instituționali față de violența împotriva femeilor, pentru a răspunde nevoilor acestora și a le apăra drepturile în mod eficient.
- Cooperarea interinstituțională este esențială pentru colectarea și schimbul de date privind cazurile de violență împotriva femeilor într-o manieră armonizată și eficientă.

1.3. Violența psihologică împotriva femeilor exercitată de partener

Recunoașterea amplitudinii și naturii specifice a violenței psihologice exercitate de partener și combaterea acesteia

- Violența psihologică exercitată de parteneri este larg răspândită și trebuie recunoscută, având în vedere impactul pe care îl are. De exemplu, rezultatele anchetei arată că două din cinci femei (43 %) au suferit o formă de violență psihologică exercitată fie de partenerul din prezent, fie de un partener anterior. Ca să dăm doar câteva exemple, sunt cuprinse aici 25 % dintre femei care au fost desconsiderate sau umilite într-un cadru privat de către partener, 14 % al căror partener le-a amenințat că le va leza fizic și 5 % al căror partener le-a interzis să părăsească locuința, le-a luat cheile de la mașină sau le-a încuiat în casă.
- Dintre femeile aflate în prezent într-o relație, 7 % au suferit patru sau mai multe forme de violență psihologică. Trebuie recunoscut ca atare faptul că formele multiple și repetitive de violență psihologică exercitată de partenerii de viață subminează autonomia femeii, ceea ce echivalează cu pierderea autonomiei în viața privată și de familie.
- Angajatorii și sindicatele ar trebui să aibă în vedere desfășurarea unor activități de sensibilizare și de instruire conexă pentru personalul cu atribuții în domeniu, cu scopul de a ajuta aceste persoane să identifice și să reacționeze pentru a îndeplini nevoile angajatelor care suferă de pe urma unui comportament de dominare psihologică al unui partener.

- Poliția și alte servicii relevante ale statului ar trebui instruite să recunoască și să înțeleagă impactul abuzului psihologic asupra victimelor.
- Comportamentul dominant și abuziv al agresorului poate impune ca poliția să intervină direct pentru a proteja victimele și pentru a le îndruma către servicii de sprijinire a victimelor, mai degrabă decât să aștepte ca victima însăși să solicite ajutor. În paralel, este necesar ca serviciile să intervină în caz de comportament abuziv din punct de vedere psihologic al făptuitorilor, la fel ca în cazul oricărui comportament violent.
- La nivelul statelor membre ale UE, legislația ar trebui revizuită pentru a verifica dacă aceasta se referă la diversele forme de abuz psihologic repetat și impactul acestuia asupra victimelor; după cum arată rezultatele anchetei, acest tip de abuz merge adesea mână în mână cu abuzul fizic și/sau sexual în cadrul relațiilor de cuplu.

1.4. Experiențele de urmărire în scopul hărțuirii

Îmbunătățirea reacțiilor de ordin practic și legislativ în cazurile de urmărire în scopul hărțuirii

- Rezultatele anchetei arată că una din cinci femei a fost supusă unei forme de urmărire în scopul hărțuirii începând de la vârsta de 15 ani, 5 % dintre ele trăind o asemenea experiență în cele 12 luni premergătoare anchetei. Cu toate acestea, trei din patru cazuri de urmărire în scopul hărțuirii semnalate în anchetă nu ajung niciodată în atenția poliției. Acolo unde urmărirea în scopul hărțuirii este recunoscută în legislație la nivel național, femeile trebuie încurajate să o raporteze atunci când se produce. În același timp, la nivelul statelor membre trebuie revizuite utilizarea și eficacitatea prevederilor legale privind urmărirea în scopul hărțuirii. Acele state membre care nu au o legislație cuprinzătoare privind urmărirea în scopul hărțuirii ar trebui încurajate să introducă o legislație care să servească nevoilor victimelor.
- Victimele urmăririi în scopul hărțuirii ar trebui să beneficieze de protecție corespunzătoare din partea statului, în mod asemănător cu tipul de protecție concepută pentru cazurile de violență domestică.
- Deoarece o femeie din 10 a fost urmărită în scopul hărțuirii de către un partener anterior, serviciile de sprijinire ar trebui să fie atente la ceea ce se întâmplă după încheierea relațiilor, astfel încât aceste tipare de comportament să nu fie trecute cu vederea.

- O cincime dintre femeile care au fost victime ale urmăririi în scopul hărțurii precizează că urmărirea a durat mai bine de doi ani. La fel ca și în cazul violenței fizice și sexuale, consecințele emoționale și psihologice ale urmăririi în scopul hărțurii pot fi de durată și profund înrădăcinate. De aceea trebuie să existe servicii specializate de sprijinire a victimelor, care să poată acorda asistență victimelor urmăririi în scopul hărțurii.

Rolul internetului și al mijloacelor de comunicare sociale

- Un procent de 23 % dintre victimele urmăririi în scopul hărțurii au indicat în cadrul anchetei că au fost nevoite să își schimbe adresa de e-mail sau numărul de telefon ca reacție la cel mai grav caz de urmărire. Platformele de internet și cele sociale ar trebui să ia măsuri pentru a ajuta în mod proactiv victimele urmăririi să raporteze abuzul și de asemenea ar trebui să fie încurajate să abordeze proactiv comportamentul autorilor acestor abuzuri. În paralel, poliția poate fi încurajată să recunoască și să cerceteze cazurile care implică urmărirea cibernetică în scopul hărțurii, ca parte a activității ei curente.

1.5. Experiențele de hărțuire sexuală

Încurajarea conștientizării și semnalării hărțurii sexuale

- Hărțuirea sexuală este o experiență omniprezentă și obișnuită pentru multe femei din UE. De exemplu, una din cinci femei a trăit experiența neplăcută a atingerii, îmbrățișării sau sărutului împotriva voinței ei, începând de la vârsta de 15 ani, iar 6 % dintre femei au trăit acest tip de hărțuire de cel puțin șase ori începând de la vârsta de 15 ani. Dintre femeile care au trăit experiența hărțurii sexuale cel puțin o dată începând de la vârsta de 15 ani, 32 % au indicat un coleg, un șef sau un client drept autor(i). Ca reacție, organizațiile patronale și sindicatele ar trebui să se ocupe cu sensibilizarea în privința hărțurii sexuale și să încurajeze femeile să semnaleze incidentele de acest tip.
- Rezultatele anchetei arată că hărțuirea sexuală a femeilor implică o gamă largă de autori diverși și poate include utilizarea „noilor” tehnologii. Una din 10 femei (11 %) a trăit experiența unor avansuri nepotrivite pe site-uri de socializare sau a primit e-mailuri sau SMS-uri cu conținut sexual explicit. Aceste modalități de hărțuire sexuală afectează în mod disproporționat femeile tinere. Statele membre ale UE trebuie să revizuiască sfera de acoperire existentă a răspunsurilor legislative și politice la

fenomenul hărțurii sexuale, recunoscând că acesta poate avea loc în contexte variate și cu mijloace diverse, cum ar fi internetul sau telefoanele mobile. La fel ca în cazul urmăririi cibernetică în scopul hărțurii, poliția poate fi încurajată să recunoască și să cerceteze, ca parte a activității ei obișnuite, cazurile care implică hărțuirea cibernetică.

Vulnerabilitățile femeilor cu pregătire profesională comparativ cu alte femei

- Între 74 % și 75 % dintre femeile cu pregătire profesională sau aflate în posturi de conducere de vârf au trăit experiența hărțurii sexuale pe parcursul vieții, iar una din patru astfel de femei s-a confruntat cu hărțuirea sexuală în cele 12 luni premergătoare anchetei. Trebuie recunoscut faptul că femeile cu pregătire profesională aflate în posturi de conducere sau alte posturi superioare sunt expuse riscului de hărțuire sexuală. Aceasta s-ar putea datora unei diversități de motive, ca de pildă expunerea lor la medii de lucru și situații în care există riscuri sporite de abuz, precum și posibilitatea ca femeile cu pregătire profesională să fie mai atente la ceea ce constituie hărțuire sexuală. Organizațiile patronale și alte organizații trebuie să sensibilizeze publicul și să ia măsuri practice în vederea recunoașterii și abordării realității pe care o reprezintă hărțuirea sexuală trăită de femei cu ocupații și parcursuri educaționale diverse, în contexte de lucru diferite.

Furnizarea de dovezi pentru a scoate în evidență și a combate hărțuirea sexuală

- Datele administrative și anchetele existente privind munca și educația ar trebui consolidate, pentru a include întrebări obișnuite și detaliate despre hărțuirea sexuală. Datele astfel colectate pot fi folosite ca suport informațional pentru elaborarea de politici și acțiuni care să vizeze acest abuz.

1.6. Experiențele de violență suferite în copilărie

Amplourea abuzurilor suferite în copilărie și insuficienta raportare a acestora

- Peste o zecime dintre femei (12 %) au fost supuse unei forme de abuz sau unui incident sexual de către un adult înainte de vârsta de 15 ani. Aceste forme de abuz implică de regulă un adult care își expune organele genitale (8 %) sau care atinge organele genitale sau sânii unui copil (5 %). Ca o formă extremă, 1 % dintre femei declară că au fost forțate să întrețină raporturi sexuale cu un adult pe vremea când erau copii.

- Circa 27 % dintre femei au fost supuse în copilărie (înainte de vârsta de 15 ani) unei forme de abuz fizic de către un adult.
- UE trebuie să se concentreze din nou asupra abuzurilor larg răspândite și insuficient raportate suferite de femei în copilărie. Aceste dovezi pot fi folosite pentru a lua măsuri atât împotriva abuzurilor actuale asupra copiilor, cât și împotriva celor din trecut.

Caracteristicile actelor abuzive

- În 97 % din cazurile de violență sexuală suferită în copilărie autorul a fost bărbat, în timp ce în cazurile de violență fizică, cele atribuite bărbaților au fost doar puțin mai numeroase decât cele atribuite femeilor.
- Sunt necesare date amănunțite privind abuzul asupra copiilor, inclusiv anchete care să descopere abuzuri neraportate, astfel încât să fie identificate și coroborate dovezi privind caracteristicile actelor abuzive, care să poată fi utilizate la direcționarea intervențiilor de prevenire a cazurilor de abuz, la protejarea victimelor și la pedepsirea autorilor.

Răspunsuri privind abuzurile suferite în copilărie

- Rezultatele arată că 30 % dintre femeile care au fost victime ale unui abuz sexual comis de către un fost sau actual partener au fost victime ale violenței sexuale și în copilărie, în timp ce numai 10 % dintre femeile care nu au fost supuse victimizării sexuale în relația lor actuală sau într-una trecută indică existența unor experiențe de violență sexuală în copilărie. În același timp, 73 % dintre mamele care au fost victime ale violenței fizice și/sau sexuale din partea unui partener arată că cel puțin unul dintre copiii lor a conștientizat aceste acte de violență. Trebuie direcționate programe către copiii și familiile cu risc de violență pentru a întrerupe acest cerc vicios al abuzului.
- În sensul Convenției de la Istanbul, statele membre ale UE ar trebui încurajate să își revizuiască legislația pentru a reanaliza modul de stabilire a termenelor, acolo unde acestea există, în care se poate raporta un abuz suferit în copilărie.
- Dovezile bazate pe propriile experiențe de abuz trăite de copii sunt esențiale pentru a formula politici și

direcții de acțiune care să prevină abuzurile și să-i protejeze pe copii în acest sens.

1.7. Teama de a cădea victimă și impactul acesteia

Teama de violența bazată pe gen afectează libertatea de mișcare a femeilor

- Conform anchetei, jumătate dintre femeile intervievate evită, cel puțin uneori, anumite situații sau locuri, de teamă că vor fi agresate fizic sau sexual. Prin comparație, așa cum arată anchetele existente asupra populației generale în privința infracțiunii și victimizării, teama de infracțiune și impactul acesteia asupra vieții bărbaților sunt în general mai reduse decât la femei. Teama femeilor de infracțiuni – concret, teama lor de violența bazată pe gen – trebuie recunoscută și abordată la nivel european, național și local, având în vedere impactul negativ al acesteia asupra libertății cotidiene de mișcare a femeilor.

Nivelurile ridicate de teamă pot fi un indiciu de abuz

- Multe femei care indică niveluri ridicate de teamă de agresiune tind să fi trăit experiențe de violență fizică sau sexuală de nivel foarte ridicat. Dat fiind că nivelurile ridicate de teamă pot reflecta experiențe de abuz, cadrele medicale și alți practicieni cu atribuții în domeniu pot fi încurajați, după caz, să solicite și să colecteze informații despre teama de victimizare, într-un efort de a identifica posibilele abuzuri.

1.8. Atitudinile față de violența împotriva femeilor și conștientizarea acesteia

Creșterea gradului de conștientizare privind violența împotriva femeilor

- Femeile percep violența împotriva femeilor ca fiind obișnuită sau rară în țările lor în funcție de propriile experiențe de violență provocate de partenerul de

viață sau de altcineva decât partenerul, de măsura în care cunosc alte femei care sunt victime ale violenței și de cunoașterea existenței unor campanii ce vizează violența împotriva femeilor. Combinarea diferită a acestor factori trebuie avută în vedere la elaborarea politicilor menite să crească gradul de conștientizare privind violența împotriva femeilor în contexte diferite și în cadrul unor grupuri diferite de femei.

- La nivelul statelor membre ale UE sunt esențiale campanii direcționate anume pentru a spori cunoștințele deținute de femei (și bărbați) cu privire la violența bazată pe gen, pentru a încuraja raportarea, a proteja victimele și a lua măsuri de prevenire.

Asigurarea faptului că așteptările legate de prestările de servicii sunt îndeplinite în practică

- Femeile care sunt victime ale violenței raportează arareori acest lucru serviciilor specializate. Dacă urmărim să realizăm campanii reușite de sensibilizare cu privire la violența împotriva femeilor și de încurajare a raportării acesteia, trebuie să existe servicii specializate care să dispună de resursele necesare pentru a răspunde nevoilor victimelor.

Fundamentarea campaniilor pe dovezi existente cu privire la violența împotriva femeilor

- În absența datelor la nivelul statelor membre, rezultatele anchetei FRA privind violența împotriva femeilor pot fi utilizate pentru a crește gradul de conștientizare și a întări acțiunile statelor membre ale UE privind această formă de violență.

INTERPRETAREA REZULTATELOR

Nivelurile de raportare a violenței variază de la un stat membru la altul. Mai multe detalii există în „instrumentul de explorare a datelor” online care însoțește acest raport. Iată aici câteva posibile explicații pentru aceste diferențe.

Recunoașterea diferențelor dintre țări

La fel cum datele oficiale ale sistemului judiciar penal privind infracționalitatea înregistrată variază semnificativ între țări, există adesea diferențe mari între țări privind nivelurile de victimizare raportate atunci când se realizează interviuri pentru o anchetă privind victimizarea. Acest lucru este valabil în cazul infracțiunilor în general, și în special în cazul incidentelor de violență împotriva femeilor, care sunt subiecte deosebit de sensibile de discutat în cadrul unei anchete.

Variațiile între țări în materie de prevalență a violenței raportate în ancheta FRA trebuie analizate în legătură cu o serie de factori. De exemplu, datele oficiale privind infracțiunile arată diferențe semnificative între țări în ceea ce privește nivelurile generale de violență, inclusiv violență împotriva femeilor, acolo unde aceste date sunt disponibile. Datele anchetelor privind infracțiunile în general, precum și anchetele specifice privind violența împotriva femeilor arată întotdeauna diferențe între țări în privința ratelor violenței. Pe de altă parte, ancheta FRA arată o variație mai mică între statele membre ale UE în privința ratelor de violență domestică în comparație cu studiul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) desfășurat în 10 țări cu privire la sănătatea femeilor și violența domestică (date colectate în perioada 2000-2003). Dacă se compară rezultatele anchetei FRA privind prevalența violului cu cele ale anchetei la nivel național desfășurate în SUA cu privire la violența domestică și violența sexuală, care se referă la toate cele 50 de state americane (date colectate în 2010), există o variație mai mică între statele membre ale UE decât între statele americane. Rezultatele anchetei FRA sunt în mare măsură pe aceeași linie cu rezultatele anchetelor naționale existente privind violența împotriva femeilor în statele membre ale UE, acolo unde acestea sunt disponibile.

Posibile explicații pentru diferențele între țări

Deși sunt de așteptat diferențe între țări în privința rezultatelor anchetei referitoare la ratele violenței împotriva femeilor, la fel ca și în cazul constatărilor altor anchete, este mai greu să se găsească explicații și să se facă generalizări pe baza acestor diferențe existente în 28 de țări diferite. Iată cinci posibile explicații ale diferențelor observate între țări în ceea ce privește ratele de prevalență a violenței împotriva femeilor. Ele necesită o analiză suplimentară în vederea coroborării și pot fi privite în legătură cu alte posibile explicații la nivel de țară.

1. În diferite țări, poate fi mai mult sau mai puțin acceptabil din punct de vedere cultural să se discute cu alte persoane despre experiențele de violență împotriva femeilor. Atunci când privim rezultatele anchetei, trebuie să avem în vedere posibilitatea ca, în acele societăți în care violența în cuplu este considerată în mare măsură o chestiune privată, incidentele de violență împotriva femeilor să nu fie discutate cu familia sau cu prietenii și, de asemenea, să fie arareori raportate poliției. Această reticență poate inhiba discuția cu operatorii de interviu în cadrul anchetei.
2. Egalitatea între femei și bărbați ar putea duce la niveluri mai ridicate de dezvăluire a violenței împotriva femeilor. Este mai probabil ca incidentele de violență împotriva femeilor să fie abordate și combătute deschis în societățile caracterizate de mai multă egalitate între sexe.
3. La nivelul statului membru se poate examina expunerea femeilor la factorii de risc de violență. Aceștia cuprind modelele de ocupare (munca în afara căminului), precum și modelele de socializare și stilurile de viață (ieșitul în oraș și întâlnirile cu persoane de sex opus).
4. Trebuie analizate diferențele dintre țări în privința nivelurilor generale de infracțiuni violente, în paralel cu constatările referitoare la violența împotriva femeilor. De exemplu, un grad mai mare de urbanizare într-un stat membru este în general legat de rate crescute ale infracționalității.
5. Ancheta a relevat dovezi ale legăturii dintre obiceiurile de consum de băuturi alcoolice ale agresorilor și experiențele de violență în cuplu trăite de femei („violența domestică”). Obiceiurile diferite de consum de băuturi alcoolice în statele membre pot ajuta la explicarea anumitor aspecte ale violenței împotriva femeilor care, la rândul lor, trebuie analizate împreună cu modelele de comportament violent ale agresorilor individuali, care s-ar putea să nu se limiteze la violența împotriva femeilor.

Acești factori, ca și alții de acest fel, trebuie examinați mai în detaliu atunci când se analizează constatările de la nivelul fiecărui stat membru.

2

Ce arată rezultatele?

Secțiunea următoare prezintă o selecție a principalelor constatări rezultate în urma anchetei, care reflectă principalele domenii la care s-a referit chestionarul.

Raportul privind principalele rezultate ale anchetei, precum și instrumentul de explorare a datelor online prezintă în detaliu constatările anchetei, cu posibilitatea ca utilizatorul să extragă date în moduri diferite prin intermediul instrumentului online.

Întrebări despre experiențele trăite începând de la vârsta de 15 ani, înainte de a împlini 15 ani și în cele 12 luni premergătoare interviului din cadrul anchetei

La anchetă au luat parte femeii cu vârsta cuprinsă între 18 și 74 de ani. Pentru a distinge incidentele care au avut loc în copilărie și pe baza practicii consacrate în astfel de anchete, întrebările au stabilit ca reper vârsta de 15 ani, solicitând femeilor să se gândească la incidente care au avut loc înainte și după această vârstă.

Diverse anchete optează pentru diferite vârste reper pentru încadrarea întrebărilor. În acest sens, ancheta FRA merge pe linia anchetei Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) privind sănătatea femeilor și violența domestică, care a ales ca reper aceeași vârstă, de 15 ani.

Ancheta FRA a cerut femeilor să facă deosebire între incidentele care s-au produs după vârsta de 15 ani (ceea ce acoperă toată durata vieții) și cele petrecute în cele 12 luni premergătoare interviului din cadrul anchetei. Întrebările referitoare la ultimele 12 luni le ajută pe femeii să facă distincția între evenimente recente și posibile evenimente îndepărtate. Acest procedeu oferă și date care prezintă o relevanță directă pentru politici, deoarece se referă la practica actuală, ca de pildă reacția poliției față de victime.

2.1. Violența fizică și sexuală

► **Violența fizică:**

Se estimează că 13 milioane de femei din UE au fost supuse violenței fizice în decursul celor 12 luni premergătoare interviurilor din cadrul anchetei. Acest număr corespunde unui procent de 7 % dintre femeile cu vârsta între 18 și 74 de ani din UE ¹.

► **Violența sexuală:**

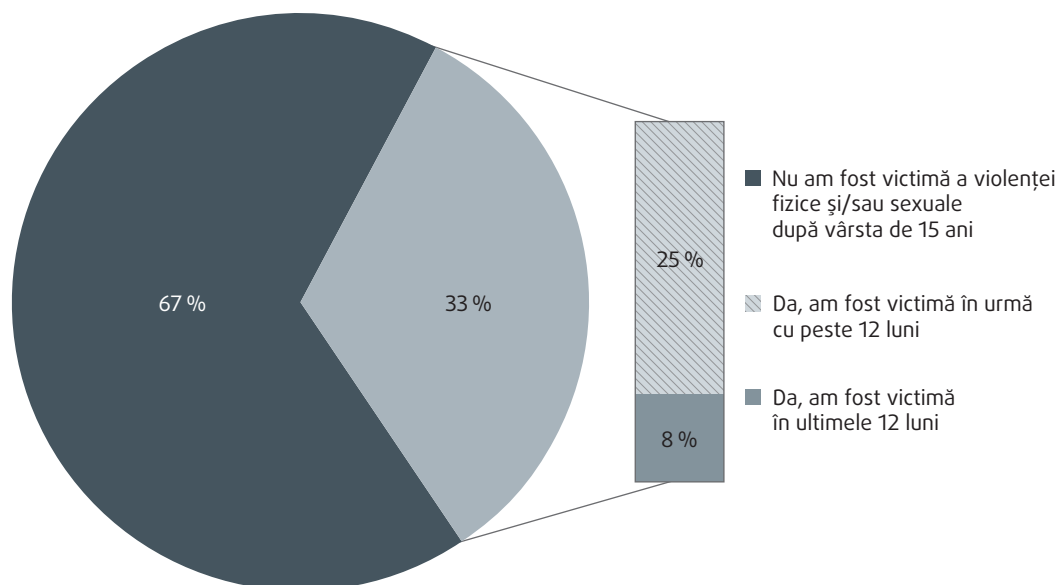
Se estimează că 3,7 milioane de femei din UE au fost supuse violenței sexuale în decursul celor 12 luni premergătoare interviurilor din cadrul anchetei – ceea ce corespunde unui procent de 2 % dintre femeile cu vârsta între 18 și 74 de ani din UE.

Prevalența generală a violenței fizice și sexuale

- Una din trei femei (33 %) a fost supusă violenței fizice și/sau sexuale după vârsta de 15 ani.
- Circa 8 % dintre femeii au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale în cele 12 luni premergătoare interviului din cadrul anchetei (figura 1 a).
- Dintre toate femeile care au un partener de viață (actual sau anterior), 22 % au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale de către un partener, începând cu vârsta de 15 ani (tabelul 1).

¹ Conform bazei de date online a Eurostat, la 1 ianuarie în UE-28 trăiau 186 590 848 de femei cu vârsta cuprinsă între 18 și 74 de ani, a se vedea: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (cod de date demo_pjan, extrase la 16 august 2013).

Figura 1 a: Femei care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale începând de la vârsta de 15 ani și în cele 12 luni premergătoare interviului, UE-28 (%)

Notă: Răspunsuri primite de la toate respondentele (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Caseta 1: Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – violența fizică și sexuală

Violența fizică

De când ați împlinit 15 ani până în prezent/în ultimele 12 luni, cât de des s-a întâmplat ca cineva:

- să vă împingă sau să vă îmbrâncească?
- să vă pălmuiască?
- să arunce cu un obiect dur în dumneavoastră?
- să vă înșface sau să vă tragă de păr?
- să vă lovească cu pumnul sau cu un obiect dur sau cu piciorul?
- să vă ardă?
- să încerce să vă sufoce sau să vă stranguleze?
- să vă taie, să vă înjunghie sau să vă împuște?
- să vă dea cu capul de ceva?

Violența sexuală

De când ați împlinit 15 ani până în prezent/în ultimele 12 luni, cât de des s-a întâmplat ca cineva:

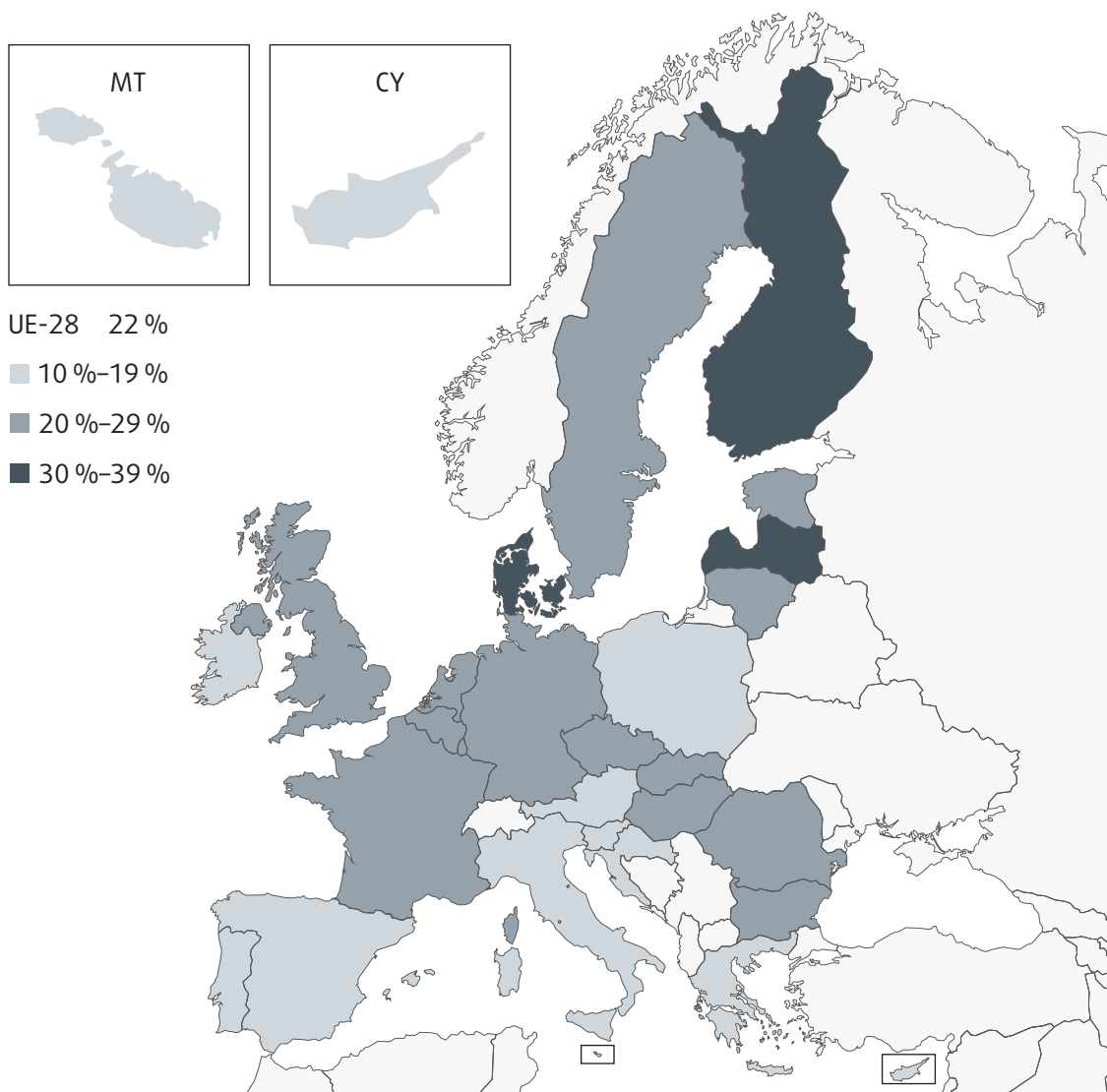
- să vă forțeze să întrețineți raporturi sexuale imobilizându-vă sau pricinuinându-vă vreo durere? [DACĂ ESTE NECESAR: Prin raporturi sexuale

înțelegem aici sex oral forțat, penetrare anală sau vaginală forțată.]

- separat de aceasta, să încerce să vă forțeze să întrețineți raporturi sexuale imobilizându-vă sau pricinuinându-vă vreo durere? [DACĂ ESTE NECESAR: Prin raporturi sexuale înțelegem aici sex oral forțat, penetrare anală sau vaginală forțată.]
- separat de aceasta, să vă oblige să luați parte la vreo formă de activitate sexuală fără să vreți sau fără să puteți refuza?
- Ați consimțit la activități sexuale pentru că v-ați temut de ce s-ar putea întâmpla dacă ați refuza?

Întrebările despre violența fizică și sexuală au fost puse separat cu referire la partenerul actual, partenerul anterior și alte persoane.

Figura 1 b: Violența fizică și/sau sexuală în cuplu începând de la vârsta de 15 ani, UE-28 (%)

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Tabelul 1: Femei care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale de către un partener actual sau anterior sau de către orice altă persoană, începând de la vârsta de 15 ani, pe stat membru al UE (%)^{a,b,c}

Stat membru al UE	Orice partener (actual și/sau anterior) ^b	Altă persoană decât partenerul ^c	Orice partener și/sau altă persoană decât partenerul ^c
AT	13	12	20
BE	24	25	36
BG	23	14	28
CY	15	12	22
CZ	21	21	32
DE	22	24	35
DK	32	40	52
EE	20	22	33
EL	19	10	25

Stat membru al UE	Orice partener (actual și/sau anterior) ^b	Altă persoană decât partenerul ^c	Orice partener și/sau altă persoană decât partenerul ^c
ES	13	16	22
FI	30	33	47
FR	26	33	44
HR	13	13	21
HU	21	14	28
IE	15	19	26
IT	19	17	27
LT	24	16	31
LU	22	25	38
LV	32	17	39
MT	15	15	22
NL	25	35	45
PL	13	11	19
PT	19	10	24
RO	24	14	30
SE	28	34	46
SI	13	15	22
SK	23	22	34
UK	29	30	44
UE-28	22	22	33

Note: a Rezultatele din primele două coloane ale tabelului însumate nu corespund cu rezultatele din coloana a treia, din cauza bazei de calcul diferite a rezultatelor (rezultatele privind violența partenerului se bazează pe respondente care au sau au avut un partener, față de totalul femeilor) și din cauza faptului că unele respondente au fost supuse violenței atât de către parteneri, cât și de către alte persoane.

b Din totalul femeilor care erau căsătorite, sau trăiau împreună cu cineva fără a fi căsătorite, sau se aflau într-o relație (fără să trăiască împreună) la momentul interviului sau în orice alt moment din trecut (n = 40 192).

c Din totalul respondentelor (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Caracteristicile violenței fizice

- ▶ Circa 31 % dintre femei au suferit unul sau mai multe acte de violență fizică (a se vedea caseta 1) începând de la vârsta de 15 ani (tabelul 2). Deși femeile indică cel mai probabil că au fost împinse sau îmbrâncite, excluderea acestei forme de violență are doar un efect limitat asupra prevalenței generale a violenței fizice, aducând-o de la 31 % la 25 %. Acest rezultat reflectă faptul că multe femei care declară că au fost împinse sau îmbrâncite au suferit și alte forme de violență fizică.
- ▶ Cele mai obișnuite forme de violență fizică implică împingerea sau îmbrâncirea, pălmuirea, înșfăcarea sau trasul de păr.

Caracteristicile violenței sexuale

- ▶ În total, 11 % dintre femei au fost supuse unei forme de violență sexuală (a se vedea caseta 1) începând de la vârsta de 15 ani, fie de un partener, fie de altă persoană. În timp ce unele femei afirmă că au fost supuse unei singure forme de violență sexuală, altele declară că au suferit mai multe forme de violență sexuală.

Tabelul 2: Femei care au fost supuse diferitor forme de violență fizică de către un partener sau de către alte persoane începând de la vârsta de 15 ani, UE-28 (%)^{a,b,c}

Tip de violență fizică	Partener actual ^a	Partener anterior ^b	Altă persoană decât partenerul ^c	Orice partener și/sau altă persoană decât partenerul ^c
Împingere sau îmbrâncire	5	19	13	23
Pălmuire	4	15	8	17
Aruncare cu un obiect dur	2	8	4	9
Înșfăcare sau tragere de păr	2	10	7	13
Lovire cu pumnul, cu un obiect dur sau cu piciorul	1	9	5	10
Ardere	0	1	0	1
Tentativă de sufocare sau strangulare	1	5	1	4
Tăiere, înjunghiere sau împușcare	0	1	1	1
Lovire cu capul de ceva	1	5	2	4
Oricare din cele de mai sus	7	24	20	31
Oricare din cele de mai sus, în afară de „împingere sau îmbrâncire”	5	20	15	25

Note: a Din totalul femeilor care erau căsătorite, sau trăiau împreună cu cineva fără a fi căsătorite, sau se aflau într-o relație de cuplu (fără să trăiască împreună) la momentul interviului (n = 30 675).

b Din totalul femeilor care au fost căsătorite, sau au trăit împreună cu cineva fără a fi căsătorite, sau s-au aflat într-o relație (fără să trăiască împreună) cel puțin o dată în trecut (n = 25 870).

c Din totalul respondentelor (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Incidența violului

Una din 20 de femei (5 %) a fost violată după vârsta de 15 ani. Această cifră se bazează pe răspunsurile la întrebarea: „De când ați împlinit 15 ani până în prezent, cât de des v-a forțat cineva să întrețineți raporturi sexuale imobilizându-vă sau pricinuindu-vă vreo durere?”

Într-o serie de jurisdicții din UE, definiția juridică a violului se referă la mai multe condiții decât cea ca agresorul să facă uz de forță fizică. Având în vedere acest lucru, incidența violului în UE ar putea depăși 5 %. Este posibil ca unele incidente de viol să fi fost cuprinse și în răspunsurile femeilor la altă întrebare a anchetei: „De când ați împlinit 15 ani până în prezent, cât de des v-a obligat cineva să luați parte la vreo formă de activitate sexuală fără să vreți sau fără să puteți refuza?”

Rezultatele anchetei referitoare la viol trebuie privite alături de constatările în urma altor întrebări ale anchetei privind violența sexuală. Ancheta FRA a întrebat femeile despre experiențele lor referitoare la patru forme de violență sexuală. Femeile au putut indica acele forme pe care le-au trăit, după caz. Mai jos sunt descrise rezultatele privind experiențele femeilor începând de la vârsta de 15 ani:

- ▶ 5 % dintre femei au fost forțate să întrețină raporturi sexuale;
- ▶ 6 % dintre femei indică faptul că cineva a încercat să le forțeze să întrețină raporturi sexuale;
- ▶ 6 % dintre femei declară că cineva le-a forțat să ia parte la o activitate sexuală fără să vrea sau fără să poată refuza;
- ▶ 6 % dintre femei au consimțit la activități sexuale pentru că s-au temut de ce s-ar întâmpla dacă ar refuza.

- Dintre femeile care declară că au fost victime ale violenței sexuale exercitate de altcineva decât partenerul, aproape o zecime arată că în *cel mai grav* incident de violență sexuală pe care l-au trăit au fost implicați mai mulți agresori.

Incidentele repetate de violență sexuală

Dintre femeile care au fost violate de partenerul actual sau al căror partener actual a încercat să le violeze sau să le facă să ia parte la activități sexuale fără ca acestea să poată refuza, peste jumătate au fost victimele mai multor incidente de violență sexuală. În cazul violului, circa o treime dintre victime (31 %) au trecut prin șase sau mai multe incidente cauzate de partenerul actual.

Rezultatele privind violența sexuală exercitată de un partener anterior indică un tipar similar. În funcție de tipul de violență sexuală, o treime până la un sfert dintre femei au fost victimele mai multor incidente.

Detalii privind violența în cuplu

- O treime (34 %) dintre victimele violenței fizice exercitate de un partener anterior au suferit patru sau mai multe forme diferite de violență fizică.
- În timp ce majoritatea cazurilor de violență din partea unui partener anterior s-au produs în timpul relației, o femeie din șase (16 %) care a fost victimizată

de un partener anterior a fost supusă violenței după destrămarea relației.

Violența în timpul sarcinii

Dintre femeile care au fost supuse violenței de către un partener anterior și au fost însărcinate în timpul acelei relații, 42 % au fost supuse violenței de către acel partener anterior în timpul sarcinii. Prin comparație, dintre femeile care au fost supuse violenței de către partenerul actual, 20 % au fost supuse violenței de către partenerul actual în timpul sarcinii. Diferența dintre aceste cifre ar putea reflecta faptul că femeile sunt mai puțin capabile sau dispuse să semnaleze violența partenerului actual atunci când sunt chestionate – deși această ipoteză necesită explorare suplimentară.

Detalii privind violența din partea altor persoane decât partenerul

- O cincime dintre femei (22 %) au fost supuse violenței fizice de către altcineva decât partenerul, începând de la vârsta de 15 ani.
- Dintre acele femei care au fost supuse violenței fizice de către altcineva decât partenerul, 67 % declară că agresorul a fost bărbat, iar alte 7 % spun că au fost supuse violenței fizice atât de către bărbați, cât și de către femei. În cazul violenței sexuale, 97 % dintre femei spun că agresorul a fost bărbat (tabelul 3).

Tabelul 3: Sexul autorilor de acte de violență fizică și sexuală suferite de femei după vârsta de 15 ani, alții decât partenerul actual sau anterior, UE-28 (%)

	Violență fizică	Violență sexuală
Bărbat	67	97
Femeie	26	2
Ambii	7	0
Niciun răspuns	1	0
n	7 207	2 296

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

2.2. Consecințele violenței

Efectele violenței asupra victimei

- Atunci când vorbesc despre cel mai grav incident de violență sexuală, femeile menționează ca principale reacții emoționale în acel moment teama, mânia și rușinea pentru ce li s-a întâmplat. Femeile care au fost supuse violenței sexuale de către altcineva decât partenerul lor au indicat totodată și niveluri ridicate de șoc.
- În privința consecințelor psihologice pe termen lung ale violenței (a se vedea tabelul 4), victimizarea de către parteneri sau alte persoane a cauzat pierderea

încrederii în sine a victimelor, făcându-le să se simtă vulnerabile și anxioase.

- Victimele violenței sexuale declară că suferă adesea un număr mai mare de consecințe psihologice.
- Este mai probabil ca femeile să sufere diverse consecințe psihologice pe termen lung în urma violenței partenerului, decât ca urmare a violenței exercitate de către un agresor care nu le-a fost partener. Aceasta poate reflecta nu numai reacțiile față de cel mai grav incident de violență provocat de un partener, așa cum se menționează în întrebarea din cadrul anchetei, ci și faptul că este mai probabil ca violența din partea unui partener să fi implicat mai multe incidente pe o perioadă lungă de timp.

Tabelul 4: Consecințele psihologice pe termen lung ale celui mai grav incident de violență suferit după vârsta de 15 ani, pe tip de violență și de agresor (%)^{a,b}

	Orice partener (actual și/sau anterior)		Altă persoană decât partenerul	
	Violență fizică	Violență sexuală	Violență fizică	Violență sexuală
Tip de consecință psihologică				
Depresie	20	35	8	23
Anxietate	32	45	23	37
Atacuri de panică	12	21	8	19
Pierderea încrederii în sine	31	50	17	40
Sentiment de vulnerabilitate	30	48	24	47
Tulburări de somn	23	41	13	29
Dificultăți de concentrare	12	21	7	16
Dificultăți în relații	24	43	9	31
Altele	3	5	4	4
Numărul categoriilor selectate				
Niciuna	28	9	43	16
1	26	21	28	25
2-3	27	31	19	35
4 sau mai multe	17	38	8	24
Niciun răspuns	2	(1)	2	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

Note: a Respondentele au putut să dea mai multe răspunsuri, deci categoriile pot avea un total mai mare de 100 %.

b Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic, deci observațiile bazate pe mai puțin de 30 de răspunsuri sunt puse în paranteză, iar observațiile bazate pe mai puțin de cinci răspunsuri au fost eliminate (marcate cu „-“).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Contactul cu poliția și cu alte servicii

- ▶ O treime dintre victimele violenței partenerului (33 %) și un sfert dintre victimele violenței altor persoane decât partenerul (26 %) au contactat fie poliția, fie o altă organizație, ca de pildă o organizație de sprijinire a victimelor, după cel mai grav incident de violență. Procentul mai mare de raportare privind violența partenerului poate reflecta o situație obișnuită în care femeile au suferit mai multe incidente de violență în cadrul relației de cuplu, înainte de a se hotărî să semnaleze cel mai grav incident, în efortul de a împiedica repetarea sau intensificarea actelor de violență, în timp ce violența din partea altor persoane decât partenerul este mai probabil să implice incidente izolate, cu risc mai mic de repetare. Tabelul 5 prezintă informații privind contactul cu serviciile sau lipsa acestuia, defalcate pe tip de agresor și pe tip de violență.
- ▶ În total, victimele au raportat poliției cel mai grav incident de violență exercitată de partener în 14 % din cazuri și cel mai grav incident de violență provocat de altă persoană decât partenerul în 13 % din cazuri.

- ▶ Pentru aproape un sfert dintre victime, sentimentul de rușine sau jenă în legătură cu ce s-a întâmplat a fost motivul pentru care nu au raportat poliției sau altei organizații cel mai grav incident de violență sexuală provocat de un partener sau de către altă persoană decât partenerul.

Nevoile nesatisfăcute ale victimelor

- ▶ Atunci când sunt întrebate ce tip de ajutor le-ar fi fost util, femeile arată că, după cel mai grav incident de violență, doreau în primul rând să aibă pe cineva cu care să vorbească și care să le susțină (33 %-54 %, în funcție de tipul de violență și de agresor), după care urma protecția (12 %-25 %) și alte tipuri de ajutor practic (13 %-21 %).

Depășirea incidentelor violente din punct de vedere psihologic

- ▶ Majoritatea victimelor (57 %-60 %, în funcție de agresor și de tipul de violență) au împărtășit cuiva experiențele referitoare la cel mai grav incident pe care l-au suportat (tabelul 5). Circa o treime dintre victimele violenței partenerului (35 %) s-au bazat pe ajutorul familiei și al prietenilor pentru a se reface după momentul violent respectiv.

Tabelul 5: Contactarea serviciilor și discuțiile cu alte persoane despre cel mai grav incident suferit după vârsta de 15 ani, pe tip de violență și de agresor (%)^a

	Orice partener (actual și/sau anterior)		Altă persoană decât partenerul	
	Violență fizică	Violență sexuală	Violență fizică	Violență sexuală
Respondenta a contactat poliția sau alte servicii	31	39	24	30
Respondenta a discutat cu altcineva	36	28	44	37
Respondenta nu a discutat cu nimeni	32	32	31	33
Niciun răspuns	1	(0)	1	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

Notă: ^a Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic, deci observațiile bazate pe mai puțin de 30 de răspunsuri sunt puse în paranteză, iar observațiile bazate pe mai puțin de cinci răspunsuri au fost eliminate (marcate cu „-”).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

2.3. Violența psihologică în cuplu

- ▶ Una din trei femei (32 %) a suportat un comportament abuziv din punct de vedere psihologic din partea partenerului de viață actual sau anterior. Acesta cuprinde atitudini ca desconsiderarea sau umilirea respondentei în public sau într-un cadru privat; impunerea interdicției de a părăsi casa sau încuiera femeii în casă; obligarea femeii să urmărească materiale pornografice împotriva voinței ei; sperierea sau intimidarea deliberată; amenințarea cu violența sau amenințarea că altcineva dintre cei care îi sunt dragi va avea de suferit.
- ▶ Per total, 43 % dintre femei au suferit o formă de violență psihologică din partea unui partener de viață (figura 2 a). Aceasta se poate referi la un comportament abuziv din punct de vedere psihologic și la alte forme de violență psihologică, precum comportamentul dominator (de exemplu, încercarea de a împiedica femeia să-și vadă prietenii sau să-și viziteze familia sau rudele), violența economică (de pildă impunerea interdicției ca femeia să muncească în afara căminului) și șantajul (tabelul 6).
- ▶ Cele mai obișnuite forme de violență psihologică implică desconsiderarea sau umilirea femeii de către partener într-un cadru privat, insistența de a ști unde se află aceasta într-un mod care depășește simpla preocupare, precum și enervarea atunci când aceasta vorbește cu alți bărbați. O femeie din patru a trăit fiecare din aceste situații în cadrul relațiilor intime.
- ▶ Circa 5 % dintre femei au fost supuse violenței economice în relația lor actuală, iar 13 % dintre femei au suferit o formă de violență economică în relațiile din trecut. Aceasta se referă la situații în care partenerul o împiedică pe femeie să ia decizii independente privind finanțele familiei sau îi interzice să muncească în afara căminului.

Caseta 2: Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – violența psihologică

Cât de des partenerul dumneavoastră actual/vreun partener anterior...

- încercă/a încercat să vă împiedice să vă vedeți prietenii?
- încercă/a încercat să vă limiteze contactul cu familia sau cu rudele?
- insistă/a insistat să știe unde vă aflați într-un mod care depășește simpla preocupare?
- se enervează/s-a enervat dacă vorbiți/ați vorbit cu alt bărbat? (sau altă femeie, dacă partenerul de viață este femeie)
- vă bănuiește/v-a bănuiește de infidelitate?
- vă împiedică/v-a împiedicat să luați decizii privind finanțele familiei și să faceți cumpărături în mod independent?
- vă interzice/ v-a interzis să munciți în afara căminului?
- vă interzice/ v-a interzis să părăsiți locuința, vă ia/v-a luat cheile de la mașină sau vă încuie/v-a încuiat în casă?

Cât de des considerați că partenerul dumneavoastră actual/un partener anterior...

- v-a desconsiderat sau v-a umilit în fața altor persoane?
- v-a desconsiderat sau v-a umilit într-un cadru privat?
- a făcut deliberat lucruri care să vă sperie sau să vă intimideze, de pildă să urle și să spargă obiecte?
- v-a făcut să urmăriți materiale pornografice împotriva voinței dumneavoastră?
- v-a amenințat că vă ia copiii?
- v-a amenințat că le face vreun rău copiilor dumneavoastră?
- le-a făcut vreun rău copiilor dumneavoastră?
- v-a amenințat că o să facă vreun rău sau o să omoare pe cineva drag dumneavoastră?

Cât de des vi s-a întâmplat așa ceva? Partenerul dumneavoastră actual/vreun partener anterior...

- v-a amenințat că vă pricinuieste vreun rău fizic?

Tabelul 6: Violența psihologică în cuplu, pe tip de abuz și pe tip de partener (%)^a

	Partener actual ^b	Partener anterior ^c	Orice partener (actual și/sau anterior) ^d
Comportament dominator	16	40	35
Violență economică	5	13	12
Comportament abuziv	15	37	32
Șantaj cu invocarea copiilor/abuzarea copiilor	2	14	8
Orice abuz psihologic	23	48	43

Note: a În cazul partenerilor actuali, procentul se referă la femeile care declară că au suferit o formă specifică de violență psihologică cel puțin de câteva ori în timpul relației. În cazul partenerilor anteriori, respondentele au fost întrebată dacă au suferit fiecare formă de violență psihologică din partea unui partener anterior. Coloana „Orice partener” se referă la combinarea acestor două cifre, adică femeile care au fost victime ale violenței psihologice cel puțin de câteva ori în relația lor actuală sau vreodată în relația cu oricare dintre partenerii anteriori.

b Pe baza răspunsurilor tuturor femeilor care au un partener actual, respectiv care erau căsătorite, trăiau împreună cu cineva fără a fi căsătorite sau se aflau într-o relație la momentul interviului (n = 30 675), cu excepția rubricii referitoare la șantajul cu invocarea copiilor/abuzarea copiilor, care se referă la toate femeile care au un partener actual și care au sau au avut copii în îngrijire (n = 24 770).

c Pe baza răspunsurilor tuturor femeilor care au avut un partener anterior, respectiv care au fost căsătorite, au trăit împreună cu cineva fără a fi căsătorite sau s-au aflat într-o relație cel puțin o dată în trecut (n = 25 870), cu excepția rubricii referitoare la șantajul cu invocarea copiilor/abuzarea copiilor, care are la bază toate femeile care au avut un partener anterior și care au sau au avut copii în îngrijire (n = 14 469).

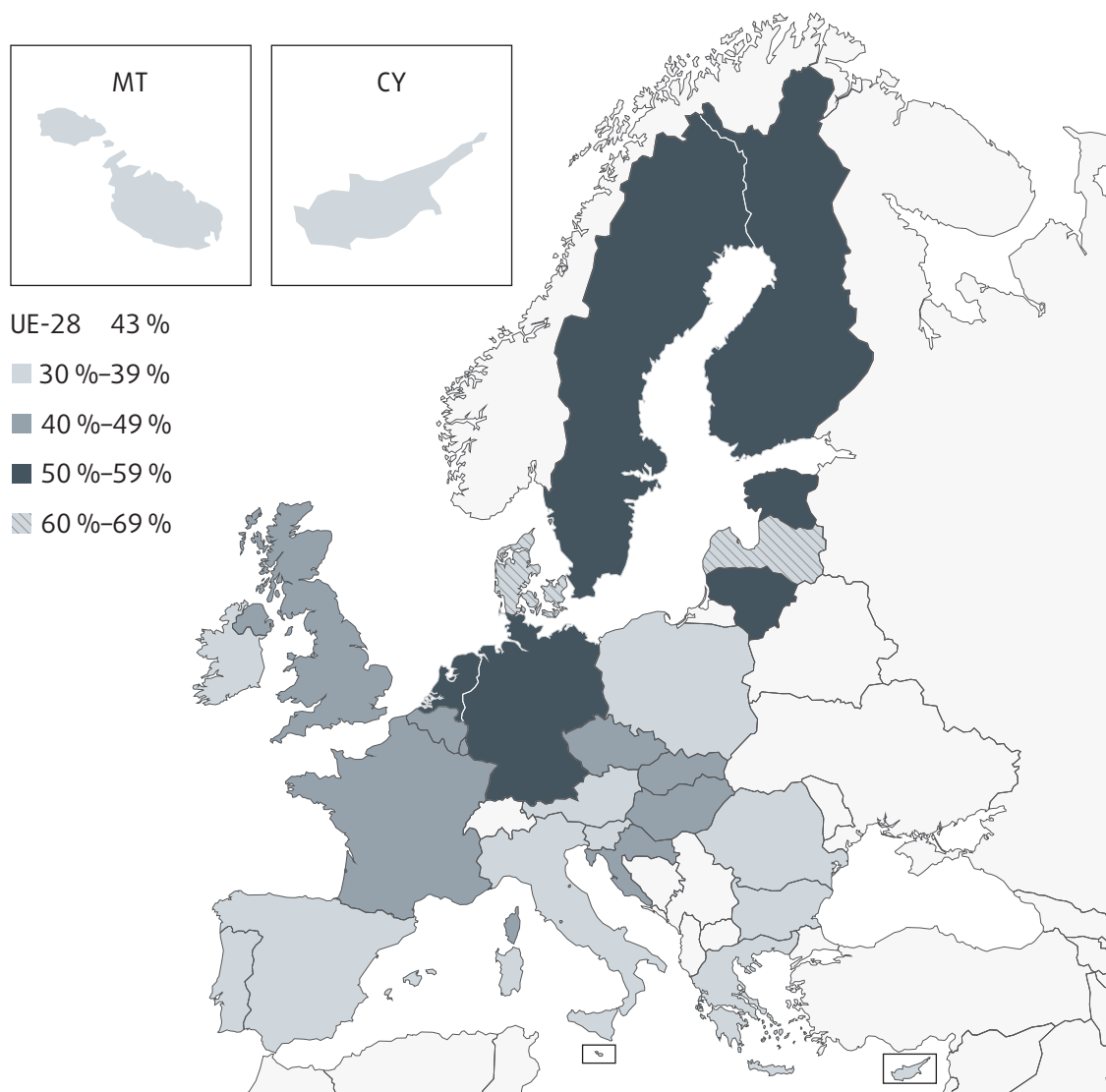
d Din totalul femeilor care erau căsătorite, trăiau împreună cu cineva fără a fi căsătorite sau se aflau într-o relație la momentul interviului sau în orice alt moment din trecut (n = 40 192), cu excepția rubricii referitoare la șantajul cu invocarea copiilor/abuzarea copiilor, care are la bază toate femeile care au un partener actual sau un partener anterior și care au sau au avut copii în îngrijire (n = 31 418).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

- ▶ Dintre femeile aflate în prezent într-o relație, 7 % au suferit patru sau mai multe forme de violență psihologică din partea partenerului actual (figura 2 b).
- ▶ Majoritatea femeilor care au suferit mai multe forme de violență psihologică (patru sau mai multe) au indicat totodată că actualul lor partener a exercitat violență fizică și/sau sexuală împotriva lor.
- ▶ Probabilitatea ca o femeie să fie supusă violenței psihologice în relația actuală crește proporțional cu consumul de alcool al partenerului ei. Cu cât mai des un partener actual consumă băuturi alcoolice până la punctul în care se îmbată, cu atât este mai frecvent ca relația să implice violență psihologică.

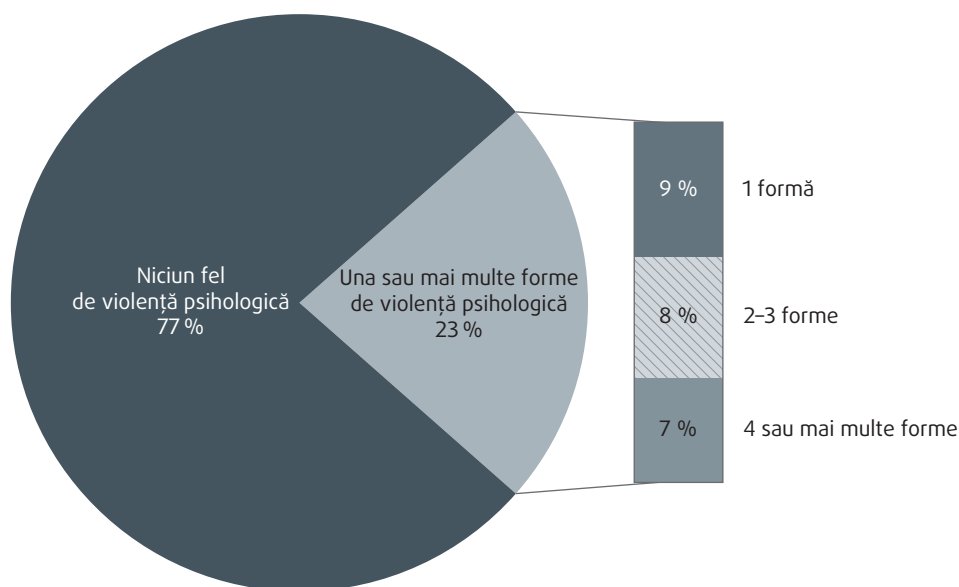

Figura 2 a: Violența psihologică în cuplu suferită începând de la vârsta de 15 ani, UE-28 (%)

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Figura 2 b: Violența psihologică exercitată de partenerul actual în timpul relației și numărul diverselor forme de violență psihologică suferite de femei, UE-28 (%)^{a,b}

Note: a Răspunsuri primite de la toate respondentele care au un partener actual (n = 30 675).

b Suma categoriilor „o formă”, „2-3 forme” și „4 sau mai multe forme”, luate separat, dă un total de 24 %, în timp ce în total 23 % dintre femei au suferit una sau mai multe forme de violență psihologică. Diferența se datorează rotunjirii.

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

2.4. Urmărirea în scopul hărțuirii

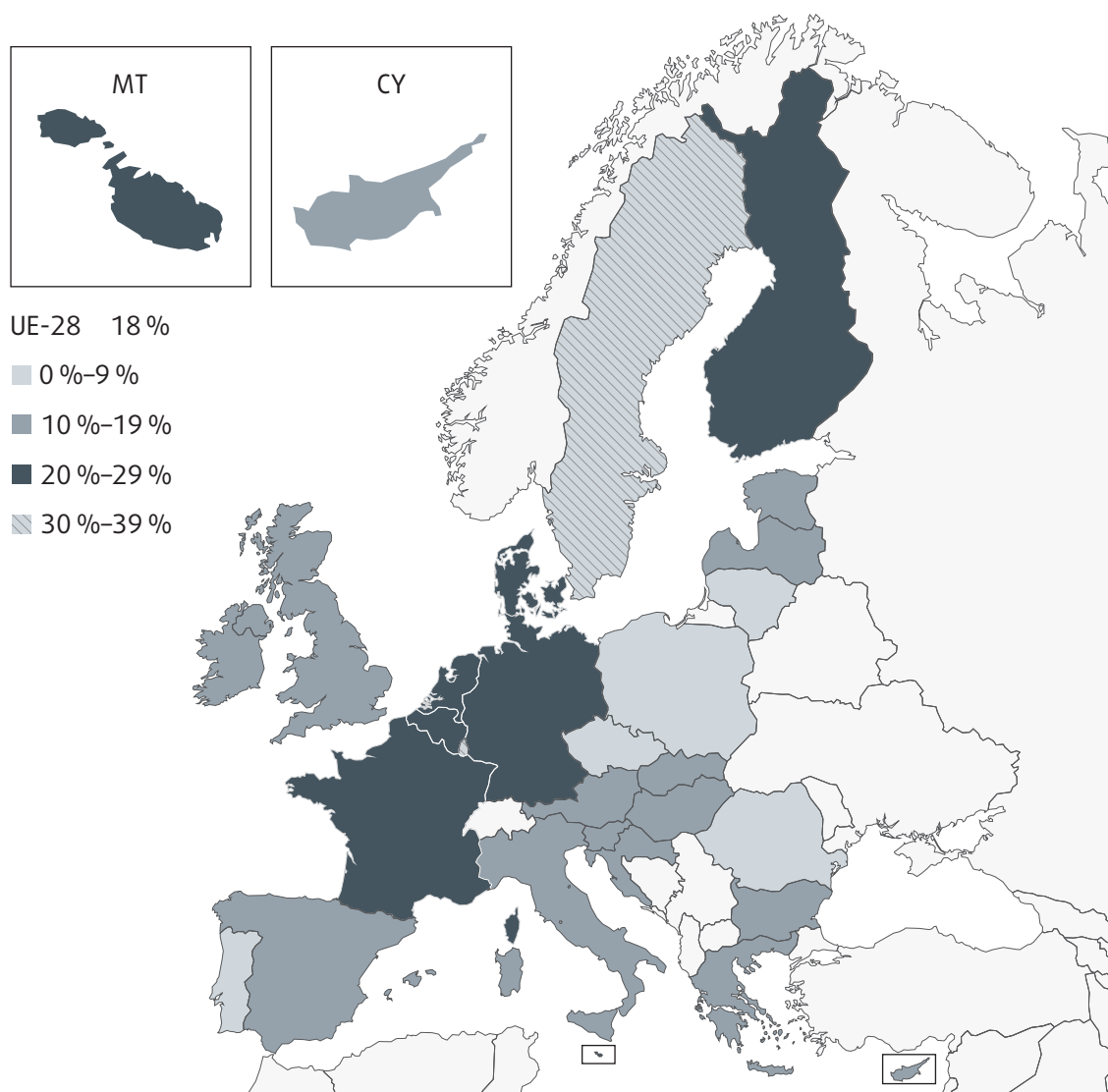
- ▶ Un procent de 18 % dintre femeile din UE-28 au fost victimele urmării în scopul hărțuirii începând de la vârsta de 15 ani (figura 3 a), iar 5 % dintre femei au fost urmărite în cele 12 luni premergătoare interviului din cadrul anchetei. Aceasta înseamnă că aproximativ 9 milioane de femei din UE-28 au fost victime ale urmării în scopul hărțuirii într-o perioadă de 12 luni.
- ▶ Circa 14 % dintre femei au primit repetat mesaje ofensatoare sau amenințătoare de la aceeași persoană, iar 8 % au fost urmărite sau au constatat că cineva spionează în jurul casei lor sau al locului lor de muncă. Dintre toate femeile intervievate, 3 % au fost victimele urmării în scopul hărțuirii în cursul căreia aceeași persoană a adus stricăciuni repetate bunurilor lor personale.
- ▶ Una din 10 femei (9 %) a fost urmărită în scopul hărțuirii de către partenerul anterior (figura 3 b).

Caseta 3: Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – urmărirea în scopul hărțuirii

V-ați aflat probabil în situații în care aceeași persoană a avut în repetate rânduri o atitudine jignitoare sau amenințătoare față de dumneavoastră. Pentru întrebările ce urmează vă rog să vă gândiți la partenerul dumneavoastră actual și la cei anteriori, dar și la alte persoane. Începând de la vârsta de 15 ani și până în prezent/ în ultimele 12 luni, s-a întâmplat ca aceeași persoană să vă pună în mod repetat într-una din situațiile de mai jos:

- v-a trimis e-mailuri, SMS-uri sau mesaje instantanee care erau jignitoare sau amenințătoare?
- v-a trimis scrisori sau cărți poștale care erau jignitoare sau amenințătoare?
- v-a sunat la telefon și v-a jignit, v-a amenințat sau nu a spus nimic?
- a postat pe internet comentarii jignitoare despre dumneavoastră?
- a distribuit fotografii sau materiale video intime cu dumneavoastră, pe internet sau prin telefonul mobil?
- a spionat sau v-a așteptat în fața casei, a locului de muncă sau a școlii, fără vreun motiv legitim?
- v-a urmărit în mod deliberat?
- a manipulat sau a adus stricăciuni în mod deliberat bunurilor care vă aparțin?

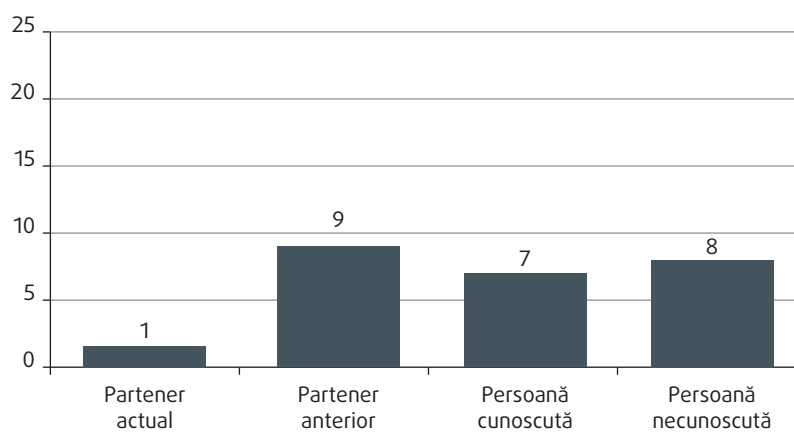
Figura 3 a: Prevalența urmăririi în scopul hărțuirii, experiențele trăite de femei după vârsta de 15 ani, UE-28 (%)

Notă: Răspunsuri primite de la toate respondentele (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Figura 3 b: Prevalența urmăririi în scopul hărțuirii după vârsta de 15 ani, pe tip de autor (%)

Note: Partener actual: n = 31 007; partener anterior: n = 25 936; persoană cunoscută: N = 42 002; persoană necunoscută: N = 42 002.

Pe baza incidentului (incidentelor) prin care au trecut, femeile au putut indica mai mulți autori.

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

- ▶ Urmărirea cibernetică în scopul hărțuirii – e-mail, SMS sau internet – afectează în special femeile tinere. 4 % dintre femeile cu vârsta între 18 și 29 de ani sau 1,5 milioane de femei din UE-28 au trăit experiența urmăririi cibernetică în scopul hărțuirii în cele 12 luni premergătoare interviului, în comparație cu doar 0,3 % dintre femeile care au 60 de ani sau mai mult ².
- ▶ Dintre toate femeile care au fost victime ale urmăririi în scopul hărțuirii, una din cinci (21 %) a suferit această formă de violență timp de peste doi ani.
- ▶ Una din cinci victime ale urmăririi în scopul hărțuirii (23 %) a fost nevoită să își schimbe numărul de telefon sau adresa de e-mail în urma celui mai grav incident de urmărire în scopul hărțuirii.
- ▶ Trei sferturi din cazurile de urmărire în scopul hărțuirii (74 %) nu au ajuns niciodată în atenția poliției, deși acest procent include cele mai grave cazuri de urmărire în scopul hărțuirii menționate de respondente în anchetă.

2.5. Hărțuirea sexuală

Cercetările au arătat că percepția „hărțuirii sexuale” diferă în funcție de individ. Variația în privința înțeleșului subiectiv atribuit acestui comportament reflectă valorile sociale și culturale predominante, normele și atitudinile privind rolurile specifice femeilor și bărbaților, precum și interacțiunea adecvată între cele două sexe.

- ▶ În funcție de numărul diferitelor forme de hărțuire sexuală despre care s-au pus întrebări în cadrul anchetei, se estimează că între 83 și 102 milioane de femei din UE-28 (45 % până la 55 % dintre femei) au fost victime ale hărțuirii sexuale după vârsta de 15 ani.
- ▶ Se estimează că, numai în cele 12 luni premergătoare interviului, între 24 și 39 de milioane de femei din UE-28 (13 % până la 21 %) au fost victimele hărțuirii sexuale.

² În cadrul anchetei, femeile au putut indica faptul că nu folosesc telefonul mobil, e-mailul, platformele sociale sau internetul în general. Rezultatele privind urmărirea cibernetică în scopul hărțuirii, precum și cele privind hărțuirea cibernetică, prezentate ulterior în raportul de față, se bazează pe experiențele femeilor care folosesc aceste moduri de comunicare. Prin urmare, rezultatele anchetei iau în considerare diferențele dintre statele membre ale UE în ceea ce privește accesul la internet și utilizarea telefoanelor mobile.

Prevalența generală a hărțuirii sexuale

- ▶ Pe baza *tuturor* celor 11 întrebări folosite în anchetă pentru măsurarea hărțuirii sexuale (a se vedea caseta 4 pentru lista acestor întrebări), fiecare a doua femeie (55 %) din UE a fost victima hărțuirii sexuale cel puțin o dată după vârsta de 15 ani, iar una din cinci femei (21 %) în cele 12 luni premergătoare interviului din cadrul anchetei (figura 4).

Caseta 4: Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – hărțuirea sexuală

Câteva întrebări privind experiențele pe care le pot trăi femeile.

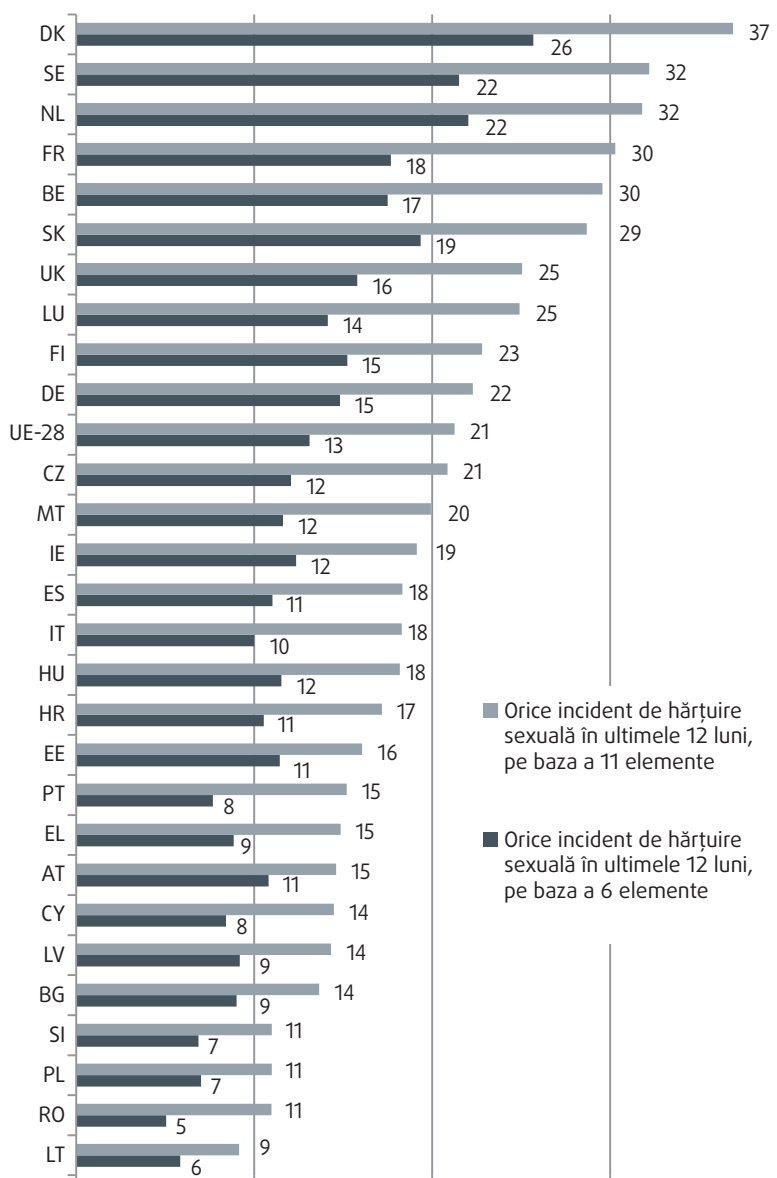
Este posibil să fi trăit uneori situații în care anumite persoane s-au comportat cu dumneavoastră într-un mod pe care l-ați resimțit ca nedorit și jignitor. Cât de des v-ați regăsit în vreuna dintre situațiile de mai jos? Cât de des vi s-a întâmplat aceasta în ultimele 12 luni?

- *Atingere, îmbrățișare sau sărutare nedorită?**
- *Comentarii sau glume cu tentă sexuală care v-au făcut să vă simțiți jignită?**
- *Invitații nepotrivite să ieșiți la întâlniri?*
- *Întrebări indiscrete despre viața dumneavoastră privată, care v-au făcut să vă simțiți jignită?*
- *Comentarii indiscrete despre înfățișarea dumneavoastră, care v-au făcut să vă simțiți jignită?*
- *Priviri insistente și nepotrivite, care v-au făcut să vă simțiți intimidată?*
- *V-a trimis sau v-a arătat cineva imagini, fotografii sau cadouri cu conținut sexual explicit, care v-au făcut să vă simțiți jignită?**
- *S-a expus cineva în mod indecent în fața dumneavoastră?**
- *V-a forțat cineva să urmăriți materiale pornografice împotriva voinței dumneavoastră?**
- *E-mailuri sau SMS-uri nedorite cu conținut sexual explicit, care v-au jignit?**
- *Avansuri nepotrivite care v-au jignit, pe site-uri de socializare, cum ar fi Facebook, sau în camere virtuale de discuții (chat rooms)?*

Asteriscul (*) indică cele șase elemente care ar putea fi considerate drept cele mai grave (din lista totală de 11 elemente despre care s-au pus întrebări). Rezultatele referitoare la aceste șase elemente au fost analizate separat, pentru a evalua efectul selectării elementelor asupra amplitudinii hărțuirii sexuale, așa cum a fost măsurată în anchetă.

- Dacă analizăm *numai* șase forme specifice de hărțuire sexuală (a se vedea caseta 4 pentru lista acestor șase elemente selectate), care au fost identificate în cadrul anchetei ca fiind mai amenințătoare și mai grave pentru respondentă, 45 % dintre femeile din UE au suferit aceste forme de hărțuire sexuală cel puțin o dată în viață, iar 13 % în cele 12 luni premergătoare anchetei.
- Printre femeile care au fost victimele hărțuirii sexuale cel puțin o dată după vârsta de 15 ani, 32 % declară că autorul a fost o persoană din mediul profesional – de pildă un coleg, un șef sau un client.

Figura 4: Prevalența hărțuirii sexuale în cele 12 luni premergătoare anchetei, pe baza setului complet și a celui scurt de elemente care măsoară hărțuirea sexuală, pe stat membru al UE (%)^{a,b,c}

Note: a Din totalul respondentelor (N = 42 002).

b Setul complet cuprinde toate cele 11 elemente folosite în chestionar pentru măsurarea hărțuirii sexuale (a se vedea caseta 4).

c Setul scurt cuprinde următoarele 6 elemente: „Atingere, îmbrățișare sau sărutare nedorită”, „Comentarii sau glume cu tentă sexuală care v-au făcut să vă simțiți jignită”, „S-a expus cineva în mod indecent în fața dumneavoastră?”, „E-mailuri sau SMS-uri cu conținut sexual explicit, care v-au jignit”, „V-a trimis sau v-a arătat cineva imagini, fotografii sau cadouri cu conținut sexual explicit, care v-au făcut să vă simțiți jignită?”, „V-a forțat cineva să urmăriți materiale pornografice împotriva voinței dumneavoastră?”.

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Caracteristicile hărțuirii sexuale

Hărțuirea sexuală este multidimensională, putându-se manifesta în forme fizice, verbale sau non-verbale, ca de pildă hărțuirea cibernetică. Printre exemple se numără:

- ▶ forme fizice de hărțuire – 29 % dintre femeile din UE-28 au fost atinse, îmbrățișate și sărutate împotriva voinței lor, începând de la vârsta de 15 ani;
 - ▶ acțiuni verbale de hărțuire – 24 % dintre femei au fost supuse comentariilor sau glumelor cu tentă sexuală, care le-au jignit;
 - ▶ forme non-verbale, inclusiv hărțuirea cibernetică – 11 % dintre femei au primit e-mail-uri sau SMS-uri nedorite și jignitoare cu conținut sexual explicit sau avansuri jignitoare și nepotrivite pe site-uri de socializare (cu referire la experiențele trăite după vârsta de 15 ani).
- ▶ Din perspectiva victimizării repetate, una din cinci femei (19 %) a fost atinsă, îmbrățișată sau sărutată împotriva voinței sale de cel puțin două ori de la împlinirea vârstei de 15 ani, iar 6 % dintre femei au fost supuse acestei forme fizice de hărțuire de peste șase ori după vârsta de 15 ani. Circa 37 % dintre toate femeile victimizate s-au confruntat cu două sau trei forme diferite de hărțuire sexuală începând de la vârsta de 15 ani, 27 % cu patru până la șase forme diferite, iar 8 % cu șapte sau mai multe forme diferite de hărțuire sexuală.

Detalii privind hărțuirea sexuală

- ▶ În general, riscul expunerii la hărțuirea sexuală este peste medie pentru femeile cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani și între 30 și 39 de ani. Mai mult de una din trei femei (38 %) cu vârsta între 18 și 29 de ani au suferit cel puțin o formă de hărțuire sexuală în cele 12 luni premergătoare interviului, la fel ca și aproape una din patru femei (24 %) cu vârsta între 30 și 39 de ani.
- ▶ În cazul femeilor tinere, cu vârsta între 18 și 29 de ani, riscul de a deveni ținta unor avansuri amenințătoare și jignitoare pe internet este de două ori mai mare decât în cazul femeilor cu vârsta între 40 și 49 de ani și de trei ori mai mare decât în cazul femeilor cu vârsta între 50 și 59 de ani (figura 5).
- ▶ Hărțuirea sexuală afectează mai frecvent femeile cu studii universitare și femeile din categoriile profesionale superioare: 75 % dintre femeile din categoria managementului de vârf și 74 % dintre cele din categoria profesiilor liberale au fost victimele hărțuirii sexuale în cursul vieții, în comparație

cu 44 % dintre femeile care aparțin categoriei ocupaționale „muncitor manual calificat”, sau cu 41 % dintre femeile care declară că nu au prestat nicio dată o muncă remunerată. Această constatare ar putea rezulta dintr-o varietate de motive, ca de pildă faptul că femeile care au o profesie de nivel înalt sunt mai atente la ceea ce constituie hărțuire sexuală, precum și expunerea femeilor care au o profesie de nivel înalt la medii profesionale și situații în care riscul de abuz este crescut.

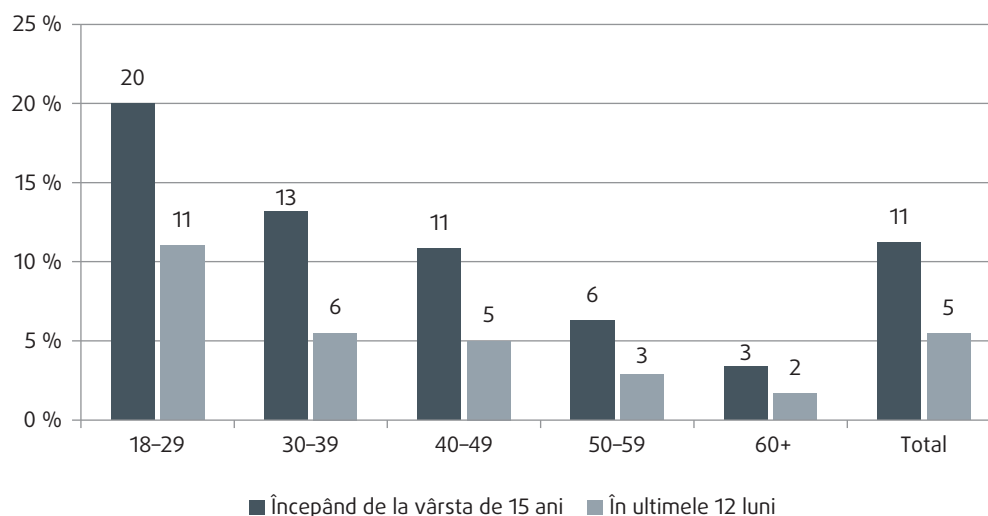
- ▶ În majoritatea cazurilor de hărțuire sexuală după împlinirea vârstei de 15 ani (68 %), autorul a fost cineva necunoscut femeii în cauză. Alți autori ai hărțuirii sexuale sunt indivizi pe care femeia îi cunoaște (fără să dea detalii suplimentare) (35 %), persoane de la locul de muncă al femeii, ca de pildă un coleg, șef sau client (32 %), prieteni sau cunoștințe (31 %).
- ▶ Dintre toate femeile care au descris cel mai grav incident de hărțuire sexuală pe care l-au suferit, 35 % au păstrat tăcerea în legătură cu aceasta, 28 % au vorbit cu un prieten, 24 % au vorbit cu un membru al familiei sau cu o rudă, iar 14 % și-au informat partenerul. Doar 4 % au raportat poliției incidentul, 4 % au discutat cu un angajator sau un șef de la locul de muncă și mai puțin de 1 % au consultat un avocat, o organizație de sprijinire a victimelor sau un reprezentant al sindicatului.

2.6. Violența suferită în copilărie

- ▶ Per total, având în vedere violența fizică, sexuală și psihologică, 35 % dintre femei declară că au suferit cel puțin una din cele trei forme de violență înainte de a împlini 15 ani, iar autorul a fost un adult.
- ▶ **Prevalența violenței sexuale:** Din totalul femeilor intervievate, 12 % declară că au suferit o formă de abuz sexual sau un incident de acest gen provocat de un adult, înainte de împlinirea vârstei de 15 ani. Acest procent corespunde unui număr de circa 21 de milioane de femei din UE (tabelul 7).
- ▶ **Prevalența violenței fizice** În medie, 27 % dintre femei au fost supuse violenței fizice de către un adult în copilărie – adică înainte de împlinirea vârstei de 15 ani.
- ▶ **Prevalența violenței psihologice** Circa 10 % dintre femei declară că au suferit o formă de violență psihologică din partea unui membru adult al familiei.

Figura 5: Forme de hărțuire sexuală cibernetică suferite începând de la vârsta de 15 ani și în cele 12 luni premergătoare anchetei, pe grupe de vârstă (%)^a

Note: ^a Dintre toate femeile intervievate, cu excepția cazurilor în care răspunsul la întrebările despre hărțuirea cibernetică nu era aplicabil (n = 35 820); 6 084 de respondente au răspuns „nu este aplicabil” la ambele elemente; informația privind vârsta a lipsit în 98 de cazuri.

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Caseta 5: Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – violența sexuală suferită în copilărie

Înainte de împlinirea vârstei de 15 ani, cât de des un adult (cu vârsta de 18 ani sau mai mult) v-a pus în următoarele situații, împotriva voinței dumneavoastră:

- și-a expus organele genitale în prezența dumneavoastră?
- v-a obligat să pozați goală în fața vreunei persoane sau în fața unei camere foto, video sau a unei camere web pentru internet?
- v-a atins organele genitale sau sânii împotriva voinței dumneavoastră?
- v-a forțat să întrețineți raporturi sexuale?

Caseta 6: Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – violența fizică suferită în copilărie

Înainte de împlinirea vârstei de 15 ani, cât de des un adult (cu vârsta de 18 ani sau mai mult) v-a pus în următoarele situații:

- v-a pălmuit sau v-a tras de păr, pricinuindu-vă durere?
- v-a lovit atât de tare, încât v-a durut?
- v-a lovit cu piciorul atât de tare, încât v-a durut?
- v-a bătut foarte tare cu un obiect cum ar fi un băț, un baston sau o curea?
- v-a înjunghiat sau v-a tăiat cu ceva?

Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei – violența psihologică suferită în copilărie

Înainte de împlinirea vârstei de 15 ani, cât de des un membru adult al familiei v-a pus în următoarele situații:

- v-a spus că nu sunteți iubită?
- v-a spus că și-ar fi dorit să nu vă fi născut?
- v-a amenințat că vă abandonează sau vă dă afară din casa familiei?
- Orice adult: v-a amenințat că o să vă rănească grav sau o să vă omoare?

Tabelul 7: Toate formele de violență suferite în copilărie, înainte de vârsta de 15 ani, din partea unui autor adult (%)^{a,b}

Stat membru al UE	Violență fizică	Violență sexuală	Orice formă de violență fizică sau sexuală	Violență psihologică din partea unui membru al familiei	Orice formă de violență fizică, sexuală sau psihologică
AT	27	5	30	9	31
BE	14	14	25	11	30
BG	28	3	29	5	30
CY	10	4	12	5	15
CZ	30	3	32	8	34
DE	37	13	42	13	44
DK	36	13	42	12	46
EE	43	10	48	9	50
EL	20	5	23	7	25
ES	21	11	28	6	30
FI	46	11	51	10	53
FR	33	20	44	14	47
HR	28	2	30	5	31
HU	20	5	24	8	27
IE	21	9	26	5	27
IT	25	11	31	9	33
LT	15	6	18	8	20
LU	35	15	43	13	44
LV	30	7	33	8	34
MT	16	10	21	4	23
NL	16	20	30	14	35
PL	14	4	17	5	18
PT	24	3	25	5	27
RO	23	(1)	23	4	24
SE	33	15	41	12	44
SI	8	6	12	7	16
SK	33	4	34	8	36
UK	25	18	36	11	40
UE-28	27	12	33	10	35

Note: a Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic, deci observațiile bazate pe mai puțin de 30 de răspunsuri sunt puse în paranteză, iar observațiile bazate pe mai puțin de cinci răspunsuri au fost eliminate (marcate cu „-”).

b Mai multe răspunsuri posibile – a avut loc cel puțin un incident de violență fizică, sexuală sau psihologică (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Detalii privind autorii actelor de violență asupra copiilor

- Autorii violențelor *fizice* suferite de către copii provin în principal din familie. Peste jumătate dintre femeile care au suferit o formă de violență fizică înainte de vârsta de 15 ani își identifică tatăl drept autor (55 %), iar aproape jumătate dintre femei își numesc mama ca autor (46 %) (femeile au putut indica unul sau mai mulți autori).
- Aproape toți autorii violenței sexuale asupra copiilor (97 %) sunt bărbați. Fiecare a doua femeie care a fost victima violenței sexuale în copilărie declară că autorul a fost un bărbat pe care nu-l cunoștea dinainte.

Forme de violență fizică

- Circa 22 % dintre femeile chestionate spun că un adult (cu vârsta de 18 ani sau mai mult) „le-a pălmuit sau le-a tras de păr, pricinuindu-le durere”. Majoritatea femeilor spun că acest lucru s-a întâmplat de mai multe ori (16 % din totalul femeilor chestionate).

Relația dintre violența suferită în copilărie și experiențele ulterioare

- Aproape o treime (30 %) dintre femeile care au fost victimele violenței sexuale într-o relație anterioară sau actuală indică experiențe de violență sexuală suferite în copilărie, în comparație cu 10 % dintre femeile care nu au fost supuse violenței sexuale în relația lor actuală sau într-una anterioară și care au indicat experiențe de violență sexuală suferite în copilărie (figura 6).

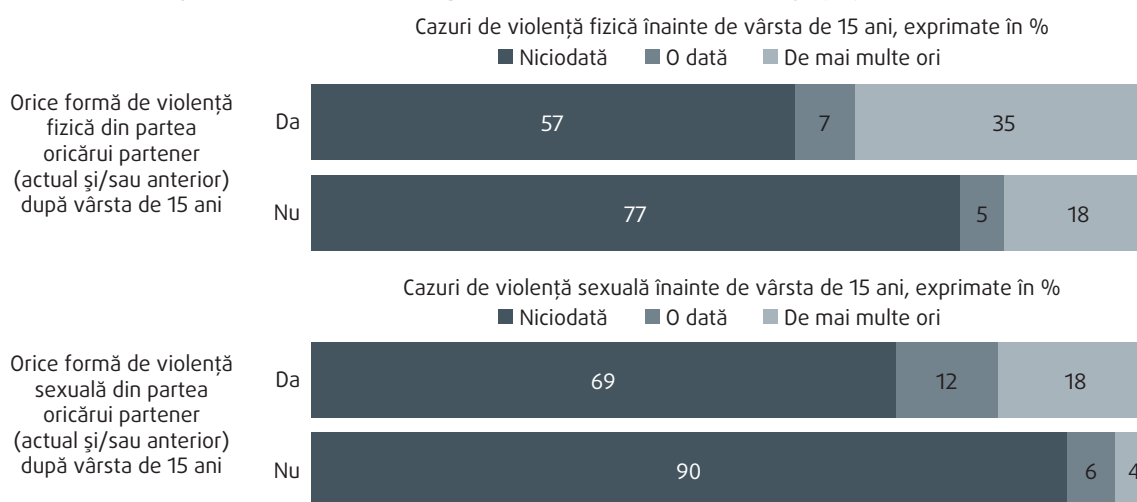
Forme de violență psihologică

- Una din 10 femei (10 %) menționează că au fost victimele unor forme de violență psihologică suferite în copilărie, în cadrul familiei; 6 % dintre femei își amintesc că li s-a spus că nu sunt iubite. Aceasta a fost cea mai obișnuită formă de violență psihologică dintre cele incluse în anchetă (vezi caseta 6).

Expunerea copiilor la violență în familie

- Per total, 73 % dintre femeile care au fost victime ale incidentelor de violență provocate de partenerul anterior sau actual declară că copiii care trăiau cu ele aveau cunoștință de această violență.

Figura 6: Relația dintre violența fizică și sexuală suferită înainte de vârsta de 15 ani și experiențele de violență fizică și sexuală cauzate de un partener mai târziu în cursul vieții (%)^a

Notă: ^a Din totalul femeilor (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

2.7. Teama de a cădea victimă unor acte de violență și efectul acesteia

- ▶ Femeile care manifestă niveluri ridicate de teamă de a fi agresate au trecut în general prin experiențe de violență fizică sau sexuală în cursul vieții.
- ▶ Una din cinci femei (21 %) s-a temut de (cel puțin) câteva ori în cele 12 luni premergătoare interviului de posibilitatea de a fi agresată fizic sau sexual de cineva.
- ▶ Femeile se tem cel mai mult de o posibilă agresiune din partea unor persoane străine – 15 % dintre femei s-au temut de această eventualitate cel puțin de câteva ori în cele 12 luni premergătoare interviului.
- ▶ Dintre toate femeile intervievate, 7 % declară că s-au temut de posibilitatea agresiunii fizice sau sexuale de către un partener anterior în cele 12 luni premergătoare interviului.
- ▶ Ceva mai mult de jumătate dintre toate femeile din UE (53 %) evită anumite situații sau locuri, cel puțin uneori, de teamă că vor fi agresate fizic sau sexual (tabelul 8). În comparație, așa cum arată

anchetele existente asupra populației generale privind infracțiunile și victimele violenței, teama bărbatilor de infracțiuni și impactul acestora asupra vieții lor sunt în general mai scăzute decât în cazul femeilor.

- ▶ În toate cele 28 de state membre ale UE, 8 % dintre femei spun că în cele 12 luni premergătoare interviului au purtat asupra lor, cel puțin de câteva ori, un obiect în scopul autoapărării.
- ▶ Femeile mai tinere manifestă mai multă îngrijorare decât cele mai în vârstă în legătură cu agresiunile fizice sau sexuale în locuri publice, precum și în legătură cu posibilitatea de a fi agresate de necunoscuți.

2.8. Atitudini și sensibilizare

Atunci când analizăm rezultatele anchetei, trebuie să luăm în considerare posibilitatea ca, în societățile în care violența în cuplu este în mare măsură considerată o chestiune privată, incidentele de violență împotriva femeilor să fie arareori relatate familiei și prietenilor și, de asemenea, arareori raportate poliției.

- ▶ Opt din 10 femei (78 %) din UE cred că violența împotriva femeilor este foarte frecventă sau destul de frecventă în țara lor (figura 7); figura 8 prezintă datele defalcate pe fiecare stat membru al UE.

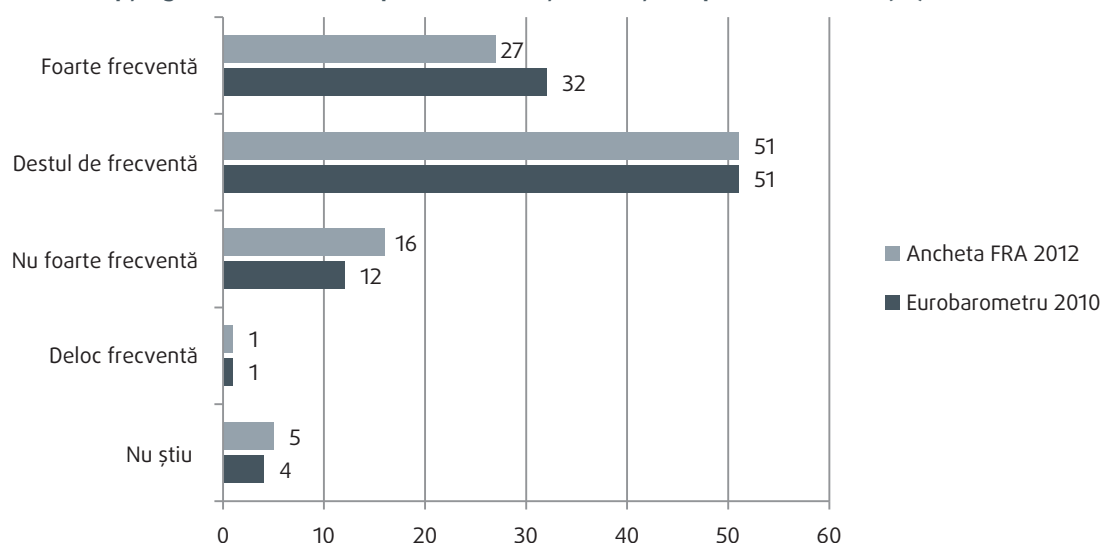
Tabelul 8: Femei care au evitat cel puțin de câteva ori^a anumite locuri sau situații, în cele 12 luni premergătoare anchetei, de teamă că vor fi agresate fizic sau sexual

Spațiul public	%	n ^b
Ați evitat să plecați de acasă singură	14	41 812
Ați evitat să mergeți pe anumite străzi sau să vă duceți în anumite zone	37	41 818
Ați evitat să vă duceți în locuri unde nu mai erau alți oameni	40	41 751
Spațiul privat	%	n ^b
Ați evitat să deschideți ușa când erați singură acasă	31	41 822
Ați evitat să vă întoarceți acasă din cauza a ceea ce s-ar putea întâmpla acolo	4	41 664
Ați evitat să rămâneți singură cu un coleg sau un șef la locul de muncă	3	23 647
Cel puțin una din situațiile de mai sus	53	

Note: a Cuprinde femeile care declară că evită situații sau locuri „uneori”, „adesea” sau „tot timpul”.

b Pe baza răspunsurilor tuturor respondentelor, cu excepția celor care au refuzat să răspundă. Pentru categoria „Ați evitat să rămâneți singură cu un coleg sau un șef la locul de muncă”, rezultatele se bazează pe toate răspunsurile respondentelor pentru care întrebarea era aplicabilă (și anume, persoanele care în ultimele 12 luni au avut un loc de muncă unde existau colegi sau un șef).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Figura 7: Percepția generală a femeilor privind frecvența violenței împotriva femeilor (%)^{a,b,c}

Note: a Ancheta FRA, din totalul respondentelor (N = 42 002).

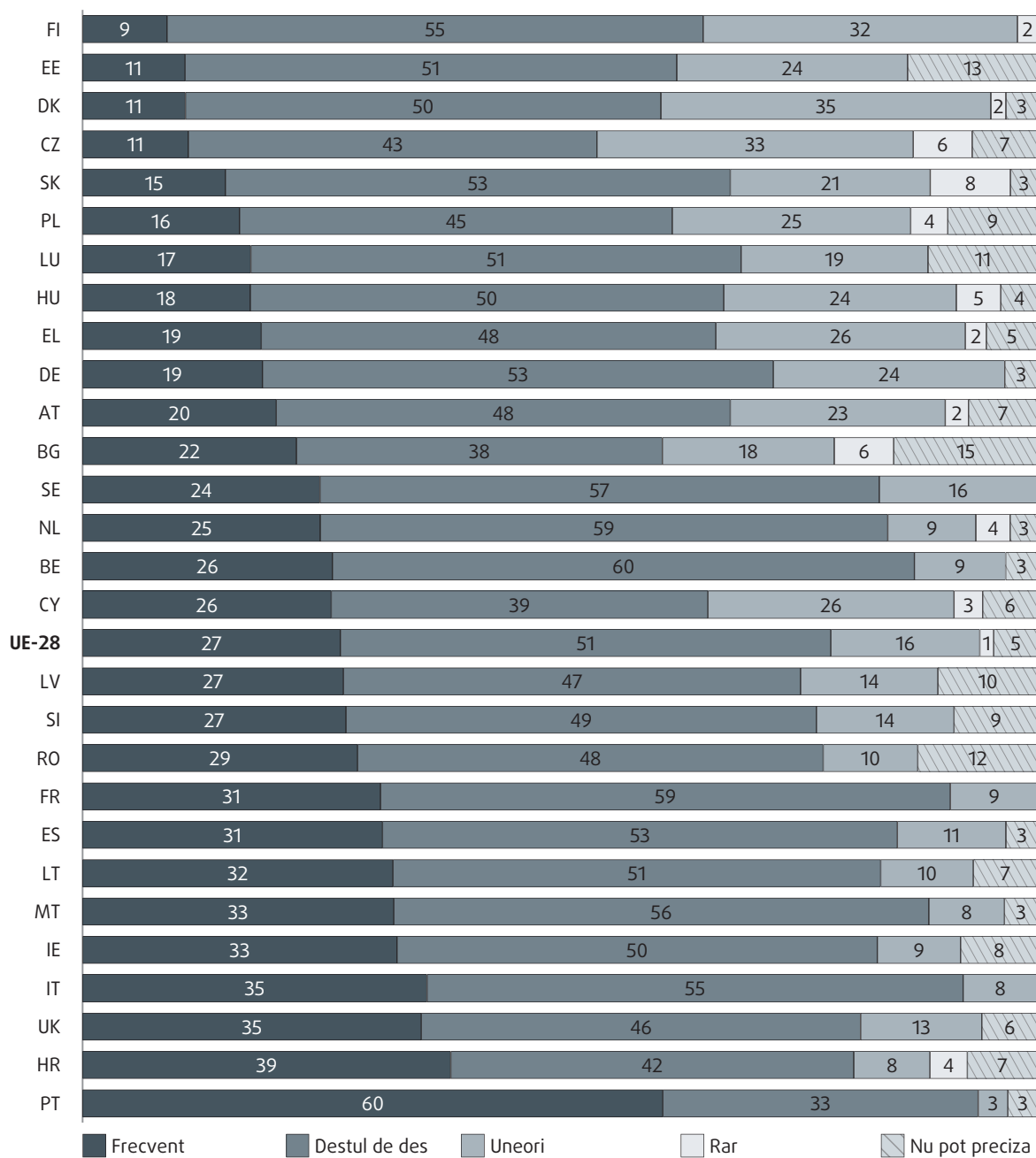
b Eurobarometrul special nr. 344 (2010), din totalul femeilor intervievate (n = 13 853).

c Formularea în întrebarea anchetei FRA se referă la „violența împotriva femeilor exercitată de parteneri, cunoștințe sau străini”, în timp ce întrebarea din Eurobarometrul special nr. 344 se referă la „violența domestică împotriva femeilor”.

Surse: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012; Setul de date al Eurobarometrului special privind violența domestică împotriva femeilor, 2010

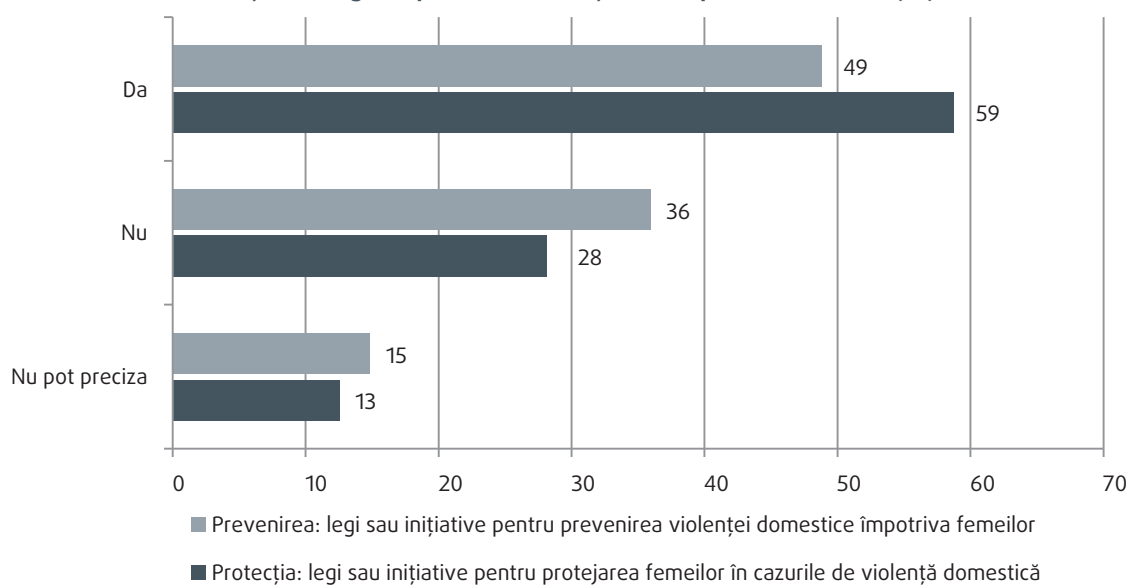
- ▶ În medie, 39 % dintre femeile din UE declară că au cunoștință de alte femei care sunt victime ale „violenței domestice” în cerul lor de prieteni și în familie. Mai mult de o cincime dintre femei (22 %) cunosc, la locul lor de muncă sau de studii actual sau anterior, pe cineva care a fost victima violenței în cuplu.
- ▶ În medie, jumătate dintre femeile din UE au cunoștință de legislația existentă privind protecția și prevenirea violenței domestice. Jumătate dintre femeile intervievate declară fie că nu există, fie că nu știu dacă există o legislație specifică privind violența domestică în țara lor (figura 9).
- ▶ În medie, aproape o cincime dintre femeile din UE (19 %) nu au cunoștință de niciunul dintre serviciile de sprijinire a victimelor violenței împotriva femeilor din țara lor, dintre cele care sunt enumerate în chestionar.
- ▶ În medie, jumătate dintre femeile din UE au văzut sau au auzit recent despre campanii care vizează problema violenței împotriva femeilor.
- ▶ Aproape nouăzeci la sută dintre femei (87 %) ar fi în favoarea practicii prin care medicii să pună sistematic întrebări despre violență atunci când examinează femei cu anumite leziuni, în activitatea lor curentă.

Figura 8: Percepția femeilor privind frecvența violenței împotriva femeilor, pe stat membru al UE (%)^a

Notă: ^a Din totalul respondentelor (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Figura 9: Nivelul de cunoaștere a legilor specifice sau a inițiativelor politice din UE-28 (%)^a

Notă: ^a Din totalul respondentelor (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Căi de urmat

Ancheta oferă UE și statelor membre ale acesteia cel mai cuprinzător set de date la nivelul UE privind violența împotriva femeilor; acestea furnizează informații în vederea formulării unor răspunsuri la nivel de politici și acțiuni pe teren.

Constatările anchetei FRA arată că violența împotriva femeilor constituie o încălcare larg răspândită a drepturilor omului, dar că aceasta este în mare măsură insuficient raportată pe teritoriul UE. FRA a formulat o serie de avize, care sunt prezentate pe scurt la începutul raportului de față. Ele sunt prezentate mai în detaliu la sfârșitul fiecărui capitol dintr-un raport separat, care cuprinde rezultatele principale și care însoțește ancheta. Aceste avize au scopul de a sprijini UE și factorii de decizie de la nivel național, acolo unde este relevant, să introducă și să pună în aplicare măsuri cuprinzătoare de prevenire și de combatere a violenței bazate pe gen împotriva femeilor.

Considerațiile generale pot fi rezumate după cum urmează. Ele sugerează posibile „căi de urmat” pentru a răspunde la violența împotriva femeilor și pot fi luate în considerare când se analizează rezultatele anchetei.

- Viitoarele strategii ale UE privind egalitatea între femei și bărbați ar putea să se bazeze pe constatările anchetei pentru a aborda domeniile-cheie de preocupare în privința experiențelor femeilor legate de violență. Exemplele ar putea cuprinde forme noi sau nou-recunoscute de violență împotriva femeilor, ca de pildă urmărirea în scopul hărțuirii sau abuzul prin intermediul noilor tehnologii, precum și aspecte ale violenței care sunt insuficient raportate de către femei poliției și organizațiilor de sprijinire a victimelor.
- Având în vedere amploarea violenței împotriva femeilor raportată în cadrul anchetei, contextul UE în domeniul justiției și afacerilor interne în perioada ulterioară Programului de la Stockholm ar trebui să garanteze că violența împotriva femeilor este recunoscută și abordată ca o încălcare a drepturilor fundamentale în cadrul răspunsurilor UE cu privire la infracțiuni și la victimizarea în urma infracțiunilor.
- Directiva UE privind victimele se aplică tuturor victimelor infracțiunilor și face trimitere în mod expres la victimele violenței bazate pe gen, alături de alte victime vulnerabile. Aceasta oferă o bază solidă pe care pot fi dezvoltate răspunsuri țintite, la nivelul statelor membre, pentru a veni în întâmpinarea nevoilor femeilor victime ale violenței în ceea ce privește sprijinirea victimelor și intervențiile justiției penale.
- Ca parte a reexaminării modului de punere în aplicare a directivei, efectuată de Comisia Europeană, o componentă ar putea evalua dacă directiva răspunde – în practică – nevoilor și drepturilor femeilor care sunt victime ale violenței.
- UE ar trebui să exploreze posibilitatea aderării la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul). În prezent, aceasta reprezintă cel mai cuprinzător instrument regional care abordează violența împotriva femeilor. Rezultatele anchetei FRA pot constitui, de asemenea, o bază de susținere a ratificării convenției de către statele membre ale UE.
- Statele membre ale UE sunt încurajate să elaboreze planuri naționale de acțiune specifice privind violența împotriva femeilor, care ar trebui să utilizeze rezultatele anchetei în lipsa unor date la nivel național. Actorii societății civile care lucrează cu femeile victime ale violenței se pot implica în mod util în elaborarea planurilor de acțiune pentru a garanta obținerea unor rezultate practice pentru victime, precum și a durabilității acestor planuri.
- Politicile UE în domeniile ocupării forței de muncă, educației, sănătății și tehnologiei informației și comunicațiilor ar trebui să abordeze problema impactului pe care îl are violența împotriva femeilor în domeniile respective. Acest lucru ar trebui să se reflecte la nivelul statelor membre în intervenții specifice la nivel de politici și în planuri naționale de acțiune care să se refere la aceste domenii.
- UE ar trebui să se asigure că există mecanisme de finanțare care continuă activitatea DAPHNE și a altor programe, care contribuie în diferite moduri la protecția copiilor, a tinerilor și a femeilor împotriva tuturor formelor de violență, și care pot fi utilizate pentru a sprijini în continuare cercetarea și activitatea organizațiilor societății civile care combat violența împotriva femeilor. În special, este nevoie de finanțare pentru activitatea anumitor servicii de sprijinire a victimelor în domeniul violenței împotriva femeilor.
- La nivelul UE și al fiecărui stat membru trebuie consolidată abordarea orientată spre victime și axată pe drepturile femeilor victime ale violenței. În ultimii ani au existat exemple pozitive în unele state membre care recunosc violența „domestică” sau „în cuplu” ca pe o problemă în care se impune intervenția statului, mai degrabă decât ca pe o problemă personală.

- UE și statele membre și-ar putea asuma angajamentul de a colecta în mod regulat date cu privire la diferitele forme de violență împotriva femeilor. Această abordare poate furniza dovezi care să stea la baza elaborării de răspunsuri la nivel de politici și de acțiuni pe teren. Acest proces ar putea fi sprijinit de Eurostat și de grupurile sale relevante de experți și ar putea fi folosit pentru a furniza date organismelor de monitorizare specifice ale ONU și ale Consiliului Europei, precum și Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați.
- Trebuie elaborate politici ale UE și ale statelor membre și planuri naționale de acțiune care să combată violența împotriva femeilor, pe baza unor dovezi care provin direct din experiențele legate de violență ale femeilor. Ar trebui colectate date privind experiențele legate de violență ale femeilor, în plus față de datele justiției penale și administrative, care nu cuprind majoritatea incidentelor violente neraportate. UE și statele membre ar trebui să promoveze și să finanțeze anchete într-un efort concertat de a descoperi informații cu privire la amploarea și la natura violenței la care sunt supuse femeile. Aceste anchete pot fi repetate o dată la câțiva ani pentru a măsura evoluțiile în timp.

Ancheta pe scurt

Ancheta FRA privind violența împotriva femeilor – bazată pe interviuri față în față cu 42 000 de femei – este până în prezent cea mai cuprinzătoare anchetă din Uniunea Europeană și din lume cu privire la experiențele femeilor în privința violenței.

Dat fiind că mecanismele oficiale de colectare a datelor nu reflectă amploarea reală și natura violenței împotriva femeilor, diverse organisme și organizații internaționale și naționale au solicitat în mod repetat colectarea de date cu privire la această încălcare specifică a drepturilor omului. Odată cu publicarea rezultatelor anchetei FRA, UE și statele membre dispun – pentru prima dată – de date comparabile la nivelul UE, pe baza cărora să formuleze politici și să întreprindă acțiuni concrete pentru combaterea violenței împotriva femeilor.

De ce a realizat FRA o anchetă privind violența împotriva femeilor?

FRA a realizat ancheta în urma unei solicitări a Președinției spaniole a Consiliului Uniunii Europene din 2012 și a Parlamentului European de a colecta date comparabile cu privire la violența bazată pe gen împotriva femeilor.

Cine a luat parte la anchetă?

În fiecare stat membru au luat parte la anchetă cel puțin 1 500 de femei – între 1 500 de femei intervievate în Estonia și 1 620 în Republica Cehă –, cu excepția Luxemburgului, unde au fost intervievate 908 femei.

Ancheta a vizat populația generală de femei cu vârsta între 18 și 74 de ani care trăiesc în UE și vorbesc cel puțin una din limbile oficiale ale țării lor de reședință. Toate respondentele au fost selectate aleator, iar rezultatele anchetei sunt reprezentative atât la nivelul UE, cât și la nivel național.

Cum a fost elaborată și desfășurată ancheta?

FRA s-a consultat cu principalii factori de decizie, practicieni, cercetători și specialiști în anchete în ceea ce privește conceperea anchetei și aspectele ce urmau a fi abordate.

Întrebările din cadrul anchetei, în versiune inițială, au fost testate în șase state membre ale UE: Finlanda, Germania, Italia, Polonia, Spania și Ungaria. Pe baza

rezultatelor testării preliminare s-a elaborat forma finală a chestionarului în vederea desfășurării anchetei în toate cele 28 de state membre ale UE.

Toate interviurile au fost realizate față în față, de către operatoarele de interviu, la domiciliul persoanelor intervievate. S-a folosit un chestionar standard, care a fost elaborat de FRA pe baza unor instrumente de anchetă consacrate, și care a fost tradus în principalele limbi vorbite în statele membre ale UE. Chestionarele au fost completate de către operatoarele de interviu, folosind fie interviul cu creion și hârtie (PAPI), fie interviul personal asistat de calculator (CAPI), în care operatoarele de interviu folosesc laptopuri pentru completarea chestionarului. Interviurile au avut loc în intervalul aprilie-septembrie 2012.

Ancheta pe teren a fost condusă de Ipsos MORI, o mare companie internațională specializată în anchete, care a lucrat în parteneriat cu HEUNI (Institutul European pentru Prevenirea și Controlul Infraționalității, afiliat Națiunilor Unite) și UNICRI (Institutul de Cercetare Interregional al Națiunilor Unite în domeniul Criminalității și Justiției). Gestionarea generală a proiectului a fost asigurată de personalul FRA.

Ce întrebări s-au pus în cadrul anchetei?

Ancheta a vizat experiențele personale ale femeilor în materie de violență fizică și sexuală, violență psihologică în cuplu, hărțuire sexuală și urmărire în scopul hărțuirii. Majoritatea întrebărilor s-au referit la experiențele femeilor începând de la vârsta de 15 ani, dar chestionarul anchetei a inclus și un set de întrebări privind experiențele de violență trăite de femei în copilărie – înainte de vârsta de 15 ani – în cazurile în care au fost implicați autori adulți. Ancheta a cuprins și întrebări referitoare la opiniile și percepțiile femeilor privind violența împotriva femeilor și violența domestică.

Întrebările anchetei s-au referit la incidentele de violență provocate de parteneri și de alți autori. S-au pus și o serie de întrebări generale legate de vârstă, educație și situația profesională (de exemplu), care pot fi folosite pentru a analiza mai în detaliu corelațiile și factorii de risc ai situațiilor de violență.

Toate femeile participante la anchetă au răspuns la aceleași întrebări, traduse în limbile statelor membre.

Pentru mai multe detalii despre elaborarea și monitorizarea anchetei pe teren, a se vedea raportul tehnic complet al anchetei, la adresa: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/vaw-survey-technical-report>.

FRA – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene

Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE

Rezultatele pe scurt

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014

2014 – 44 p. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9239-392-2

doi:10.2811/61819

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- un singur exemplar:
pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- mai multe exemplare/postere/hărți:
de la reprezentanțele Uniunii Europene (http://ec.europa.eu/represent_ro.htm),
de la delegațiile din țările care nu sunt membre ale UE (http://eeas.europa.eu/delegations/index_ro.htm)
sau contactând rețeaua Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_ro.htm)
la numărul 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratuit în toată UE) (*).

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Publicații contra cost:

- pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Abonamente:

- de la agenții de vânzări ai Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene (http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm).

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Violența împotriva femeilor afectează drepturile fundamentale de bază ale femeilor, precum demnitatea, accesul la justiție și egalitatea de șanse între femei și bărbați. De exemplu, o femeie din trei a fost victimă a violenței fizice și/sau sexuale după vârsta de 15 ani, o femeie din cinci a fost victimă a urmăririi în scopul hărțurii și o femeie din două s-a confruntat cu una sau mai multe forme de hărțuire sexuală. Imaginea care reiese este una de abuzuri extinse care afectează viața multor femei, dar care, în mod sistematic, nu sunt raportate suficient autorităților. De aceea, amploarea violenței împotriva femeilor nu se reflectă în datele oficiale. Acest sondaj al FRA este primul de acest gen referitor la violența împotriva femeilor, care s-a desfășurat în cele 28 de state membre ale Uniunii Europene. El se bazează pe interviuri cu 42 000 de femei de pe teritoriul UE, care au fost întrebate despre experiența lor în privința violenței fizice, sexuale și psihice, inclusiv despre cazuri de violență domestică. Sondajul a cuprins și întrebări despre urmărirea în scopul hărțurii, hărțuirea sexuală și rolul noilor tehnologii în cazurile de abuz asupra femeilor. În plus, au fost adresate întrebări despre cazurile de violență din copilărie. Pe baza constatărilor detaliate, FRA sugerează adoptarea de măsuri în diverse domenii în care există cazuri de violență împotriva femeilor și care depășesc limitele stricte ale dreptului penal, de la ocuparea forței de muncă și sănătate la mediul noilor tehnologii.

Oficiul pentru Publicații

FRA – AGENȚIA PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Vienna – Austria

Tel: +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699

fra.europa.eu – info@europa.eu

facebook.com/fundamentalrights

linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

twitter.com/EURightsAgency

ISBN 978-92-9239-392-2

9 789292 139392